БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Буряд-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 262 (8482)
НОЯБРИИН 5
ВТОРНИК
1957 он

Сэн 20 мүнгэн.

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй Пленум тухай

ИНФОРМАЦИОННО МЭДЭЭСЭЛ

Энэ оной октябриин эсэстэ Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй Пленум болоhон байна.

Советскэ Арми болон Флодтохи партийно-политическэ хүдэлмэри hайжаруулха тухай асуудал Пленум дээрэ зүбшэн хэлсэгдээ.

Тус Пленум мүнөөдэр тунхаглагдаха тогтоолые баталан абаа.

Энэ Пленум нүхэр Г. К. Жуковые КПСС-эй ЦК-гэй Президиумэй гэшүүнhээ, ЦК-гэй гэшүүнhээ гаргаа.

Советскэ Арми болон Флодтохи партийно-политическэ хүдэлмэриие hайжаруулха тухай

КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй тогтоол

Советскэ Союзай Зэбсэгтэ Хүсэнүүд Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай үедэ бүхы дэлхэй дээрэ суурхаhан түүхэтэ ехэ илалта туйлажа, өөрынгөө зорилгые эрхимээр бэелүүлэн, СССР-эй арадуудай энхэрэл дурлал ба этигэл найдабарие хүндэтэйгөөр харюулаа.

Коммунистическэ партиин, Советскэ Правительствын анхарал оролдолго гаргаhанай ашаар, манай ороной арадай ажахын ниитэ дээрээ дэбжэhэнэй, үндэ промышленность, наука болон техникые хүгжөөхэ хэрэгтэ ехэ амжалта туйлагдаhанай үндэhөөр, дайнай хойто тээхи жэлнүүдтэ СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүд улам саашадаа хүгжэжэ, бүри дээрээ, шэнэ шатада гараhан байна. Эдэ хүсэнүүд мүнөө сагай бүхы түхэлэй дайшалхы техникэ ба буу зэбсэгүүдээр, тэрэ тоодо атомна, термоядерна зэбсэгээр, ракетнэ техникээр хангагданхай. Сэрэгүүдэй политическэ ба моральна байдал тон hайн байна. Армиин ба Флодой командирнууд, политическэ хүдэлмэрилэгшэд өөрынгөө арадта, Советскэ Эхэ ороноо, Коммунистическэ партидаа хизааргүй үнэн байдаг.

Сэрэгүүдэй дайшалхы бэлэдхэлые саашадаа улам улам hайжаруулхыень, сэрэгшэдэй дундахи журам бүри ехээр бэхижүүлхыень, тэдэниие Эхэ орондоо, Коммунистическэ партидаа үнэн байхаар хүмүүжүүлхыень, сэрэгшэдэй оюун бодолой ба материальна эрилтые хангахын тула оролдолго гаргахыень командирнууд, политорганууд ба партийна организацинуудhаа уласхоорондын орёо оршон байдал, капиталистическэ гол гол оронуудта буу зэбсэгээр түхеэржэ байhан ябадал, Эхэ ороноо хамгаалха хэрэг эринэ.

Манай Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй дайшалхы хүсэ шадалые улам бэхижүүлхэ, Коммунистическэ партиие, Советскэ Правительствые тойруулжа сэрэгшэдээ нэгэдхэн жагсааха, сэрэгэй албахаагшадые Советскэ Эхэ орондоо хизааргүй үнэн байхаар, СССР-эй арадуудай хани барисаанай, пролетарска интернационализмын үзэл бодолтойгоор хүмүүжүүлхэ зэргэтэй Советскэ Арми ба Флодтохи партийно-политическэ хүдэлмэриие улам hайжаруулха ябадал эдэ дурсагдаhан зорилгонуудые шиидхэхэ хэрэгтэ онсо шухала удхашанартай гэжэ КПСС-эй ЦК-гэй Пленум тоолоно. Гэхэ зуура, партийно-политическэ хүдэлмэриин ямараар ябуулагдадаг байhые абажа харабал, олохон дутуу дунданууд тохёолдодог, заримдаа тэдэниие хэрэгсээхэгүй ябадал гарадаг байна.

КПСС-эй XX съезд ороноо хамгаалгын хэрэгые мүнөө сагай сэрэгэй техникын ба наукын хэм хэмжээндэ байлгаха, манай социалистическэ гүрэнэй аюулгүй байдал хангаха гэhэн зорилго Партиин, арадай урда табиhан байха юм. Энэ зорилгые шиидхэхэ хэрэгтэ командирнуудhаа—сэхэ захирха начальнигуудhаа гадна, Армиин ба Флодой Сэрэгэй Соведүүд, политическэ органууд, партийна организацинууд шухала үүргэ дүүргэхэ байна. Эдэнэр бүгэдөөрэн Коммунистическэ партиин политикые хэлбэришэгүй, сэхэ шууд бэелүүлхэ ёhотой.

Манай Арми болон Флодой түгэлдэр хүсэ шадалайнь гол эшэ үндэhэн юуб гэхэдэ, Советскэ обществын хүтэлбэрилхы, залан жолоодогшо хүсэн—Коммунистическэ партимнай эдэнэй эмхидхэлшэнь, удамдагшань, хүмүүжүүлэгшэнь болоhон байна. «Бидэд бүхы албан газарнууд ба эмхи зургаануудтал адляар, сэрэгэй албан газарай политикань Центральна Комитедээрээ дамжуулан партиин үгэдэг ниитэ директивэнүүдые наринаар сахилгын үндэhөөр, Центральна Комитедэй сэхэ хиналта доро бэелүүлэгдэнэ» гэhэн В. И. Ленинэй заабариие хододоо hанажа ябаха хэрэгтэй.

Оборонын министр байhан нүхэр Г. К. Жуков hүүлэй үедэ Зэбсэгтэ Хүсэнүүдые хүтэлбэрилхэ ленинскэ, партийна гол ёhонуудые эбдэжэ, партийна организацинуудай, политоргануудай ба Сэрэгэй Соведүүдэй хүдэлмэриие hуларуулха, партиин, тэрэнэй ЦК-гэй болон Правительствын зүгhөө Армиие, Далайн-Сэрэгэй Флодые хүтэлбэрилхэ, хинан шалгаха ябадал үгы хэхэ хараа бодол баримтаhан байгаа гэжэ КПСС-эй ЦК-гэй Пленум тэмдэглэнэ.

Тэрээндэ шүтэн hүгэдэхэ ябадал нүхэр Г. К. Жуковай өөрынь хабаадалгатайгаар Советскэ Арми дотор дэлгэржэ захалhан байгаа гэжэ ЦК-гэй Пленум тодоруулба. Һаймhарагшад ба билдагуушалагшадай туhаламжаар тэрэниие лекцинүүд, элидхэлнүүд, статьянууд, кинофильмнүүд, номууд соо ехээр магтажа эхилhэн, өөрыень, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай үедэ дүүргэhэн үүргыень хэмhээ хэтэртэр үргэhэн байна. Тиигэжэ нүхэр Г. К. Жуковта hаймhаран, дайнай түүхэ буруугаар харуулагдадаг, хэрэгэй бодото талань хазагайруулагдадаг, совет арадай гаргаhан айхабтар ехэ хүсэлэлгэ, манай бүхы Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй гаргаhан баатар габьяа, командирнууд болон политическэ хүдэлмэрилэгшэдэй үүргэ, фронтнууд, арминууд, флодуудай командалагшанарай дайшалхы шадабари мэргэжэл, Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин хүтэлбэрилхы, зоригжуулагша үүргэнь багаар харуулагдадаг болоhон байгаа.

Парти, Правительствомнай Советскэ Союзай Маршалай нэрэзэргэ олгожо, дүрбэ дахин Советскэ Союзай Герой болгожо, олон орденоор шагнажа, нүхэр Г. К. Жуковай габьяае үндэрөөр сэгнэhэн байха юм. Тэрээндэ политическэ ехэ этигэл найдабари үзүүлэгдэhэн байна гэбэл: партиин XX съезд дээрэ КПСС-эй ЦК-гэй гэшүүн болгожо hунгаhан, КПСС-эй ЦК тэрээниие ЦК-гэй Президиумэй гэшүүдэй кандидадаар hунгаhан, хожомынь—КПСС-эй ЦК-гэй Президиумэй гэшүүн болгоhон юм. Теэд, партийна шанараар дутамаг байhан дээрэhээ, аша габьяаень ехээр сэгнэhые буруугаар ойлгоhон дээрэhээ, нүхэр Г. К. Жуков В. И. Ленинэй заадаг партийна даруу зан сахихаяа болиhон байна, коммунистическэ партиин хүтэлбэри доро манай арадай, тэрэнэй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй хангаhан бүхы илалтанууд миниил ашаар туйлагдаа гэжэ бэеэ дээгүүр абхуулдаг, Зэбсэгтэ Хүсэнүүдые хүтэлбэрилхэ ленинскэ, партийна гол ёhонуудые бүдүүлигээр эбдэдэг болоhон байна.

Тиин, нүхэр Г. К. Жуков партиин этигэл найдабариие харюулжа шадаагүй. Политическэ талаараа өөдэгүй ажал-ябуулагша, Советскэ Союзай гадаадын политикын шухала шухала зорилгонуудые ойлгосын талаар, мүн Оборонын министерствые хүтэлбэрилхэ талаар бүтэхэгүй ааша гаргажа болохо хүн байшоо.

Дээрэ дурсагдаhантай дашарамдуулан, нүхэр Г. К. Жуковые КПСС-эй ЦК-эй Президиумэй гэшүүнhээ, ЦК-гэй гэшүүнhээ гаргаха, ондоо хүдэлмэридэ оруулхыень КПСС-эй ЦК-гэй Секретариадта даалгаха гэжэ КПСС-эй ЦК-гэй Пленум тогтообо.

***

Партийна организацинууд КПСС-эй XX съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, манай социалистическэ гүрэнэй өөрыгөө хамгаалха хүсэ шадалые улам бэхижүүлхын тула саашадаашье оролдолго гаргаха байха гэжэ КПСС-эй Центральна Комитедэй Пленум этигэнэ.

(Энээниие Центральна Комитедэй бүхы гэшүүд, Центральна Комитедэй гэшүүдэй кандидадууд, Центральна Шалгалтын Комиссиин гэшүүд нэгэн hаналтайгаар баталан абаhан, ЦК-эй Пленумдэ хабаадаhан бүхы сэрэгэй хүдэлмэрилэгшэд, партийна ба советскэ харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд hайшааhан байна).

РСФСР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗ

Бурят-Монголой АССР-эй промышленностиин, хүдөө ажахын түрүүшүүлые РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха тухай

Бурят-Монголой АССР-эй промышленность болон хүдөө ажахые хүгжөөлгэдэ үйлэдбэриин эрхим амжалта туйлаhанайнь түлөө доро дурсагдагша нүхэд РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаба:

1. **Аксинович** Павел Федорович — Улан-Удын шэлэй заводой мастер.
2. **Аносов** Василий Васильевич — Ээрын леспромхозой модо ашагша.
3. **Асеев** Леонид Семенович—Улан-Удын паровозо-вагонно заводой парторганизациин секретарь.
4. **Афанасьев** Елизар Яковлевич — Бичурын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой комплексно бригадын бригадир.
5. **Бадмаев** Санжа Гырылович—Бичурын аймагай Ждановай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ.
6. **Базаров** Дугар Базарович—Хандагайн леспромхозой крановщик.
7. **Балданов** Павел Васильевич — Байкало-Кударын аймагай Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой мал адуулагша.
8. **Бальшунов** Кузьма Лаврентьевич —Баргажанай МТС-эй слесарь.
9. **Банзарон** Рабдан Цыцыктуевич—Яруунын аймагай «Победа» колхозой түрүүлэгшэ.
10. **Барбаков** Лобсон Сыденович — Түнхэнэй МТС-эй участогай механик.
11. **Батуева** Должин Бадмаевна — Яруунын аймагай «Победа» колхозой хонишон.
12. **Бочеев** Илья Данилович—Тарбагатайн МТС-эй тракторна бригадын бригадир.
13. **Брылев** Трифон Дементьевич—Мухаршэбэрэй аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой хонишон.
14. **Буянтуева** Дулмажап Доржиевна—Кяхтын аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой hаалишан.
15. **Вишняков** Фирс Матвеевич — Иволгын аймагай участогай техник-мелиоратор.
16. **Воробьев** Петр Федорович — «Бурмонголстрой» трестын шулуушадай бригадир.
17. **Воронцова** Анастасия Николаевна—Сэлэнгын аймагай 18 партсъездын нэрэмжэтэ колхозой hаалишан.
18. **Ганжурова** Цыбикханда—гүрэнэй туршалгын станциин хонишон.
19. **Горлина** Милетина Николаевна—типографиин ахалагша мастер.
20. **Горюков** Николай Макарович—модо урадхуулгын Байгалай конторын бригадир.
21. **Горюнова** Прасковья Агаповна—Мухаршэбэрэй аймагай «Эрдэм» совхозой гахайшан.
22. **Григорьев** Василий Егорович — Яруунын загаhанай заводой бригадир.
23. **Дабаев** Балдан Самбуевич — Боргойн хониной совхозой ахалагша хонишон.
24. **Дамбарова** Долгор — Сэлэнгын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой ахалагша хонишон.
25. **Демков** Петр Егорович—Байкало-Кударын тоhоной заводой мастер.
26. **Демьяненко** Михаил Григорьевич —«Механлит» заводой слесарь.
27. **Дондупова** Юмжирма—Курумканай аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой ахалагша хонишон.
28. **Доржиева** Цырен Доржиевна — Яруунын аймагай «Улаан-Ярууна» колхозой hаалишан.
29. **Дубинин** Григорий Григорьевич —Кабанскын МТС-эй тракторист.
30. **Жамбалова** Цыбикжит Гармаевна—Сэлэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой hаалишан.
31. **Жарников** Иннокентий Николаевич—Ехэ-Кударын МТС-эй комбайнер-машинист.
32. **Жуков** Федор Васильевич—Улан-Удын шэлэй заводой мастер.
33. **Зайцев** Георгий Петрович—Тимлюйскэ цементын заводой слесарьнүүдэй бригадир.
34. **Зубрилин** Иван Михайлович — «Тимлюйцемстрой» трестын арматурщик.
35. **Идымжапова** Пылжит Чойбсоновна—Зэдын аймагай Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхозой хонишон.
36. **Казазаева** Федосья Семеновна—Тарбагатайн аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой hаалишан.
37. **Каленов** Иван Михайлович—Кяхтын совхозой хонишон.
38. **Карбаинов** Иван Степанович — Шулуутайн леспромхозой модо ашагшадай бригадир.
39. **Кожевников** Михаил Антропович —Тарбагатайн аймагай «Рассвет» колхозой түрүүлэгшэ.
40. **Кононов** Кондратий Кузьмич — Галуута-Нуурай рудоуправлениин № 7/8 шахтын проходчик.
41. **Корытова** Анна Леонтьевна—Бага-Куналейн МТС-эй тракторна бригадын бригадир.
42. **Кривогорницын** Иван Борисович —Кударын аймагай «Путь Октября» колхозой түрүүлэгшэ.
43. **Кузнецов** Иван Прокопьевич — Улан-Удын паровозно депогой гагнууршан.
44. **Лютаева** Юлия Ивановна— Мухаршэбэрэй аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой дэргэдэхи элитно-үрэhэнэй ажахые даагша.
45. **Макарова** Анна Николаевна — Прибайкальска аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой хартаабха ургуулагшадай звено даагша.
46. **Марченко** Анна Петровна—Кабанскын загаhанай заводой мастер.
47. **Мергинева** Екатерина Викторовна—Иволгын аймагай «Авангард» колхозой hаалишан.
48. **Молонов** Нима Базарович—Бургалтайн МТС-эй тракторна бригадын бригадир.
49. **Насанов** Дымбрын—Закаменай аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой хонишон.
50. **Николаев** Анатолий Григорьевич —Прибайкальска аймагай Хрущевой нэрэмжэтэ колхозой hаалишан.
51. **Овчинников** Григорий Иванович—Иволгын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой хартаабха ургуулагшадай звено даагша.
52. **Падерин** Гавриил Васильевич—Байкало-Кударын аймагай Ждановай нэрэмжэтэ колхозой ахалагша хонишон.
53. **Панькова** Клавдия Павловна — Бичурын аймагай Дзержинскиин нэрэмжэтэ колхозой hаалишан.
54. **Патрахина** Ульяна Фадеевна — Мухаршэбэрэй аймагай Хрущевой нэрэмжэтэ колхозой ахалагша гахайшан.
55. **Пермяков** Сергей Иванович—Хэрэнэй МТС-эй тракторист.
56. **Плюснин** Иван Иванович — Цагаан-Усанай МТС-эй механик.
57. **Попков** Григорий Тимофеевич—Иволгын аймагай Лазогой нэрэмжэтэ колхозой садовод.
58. **Попова** Елизавета Михайловна—Түнхэнэй аймагай 17 партсъездын нэрэмжэтэ колхозой hаалишан.
59. **Пурбуева** Цыренжап Санжиевна —Иволгын аймагай «Коммунизм» колхозой звено даагша.
60. **Раднаева** Дари—Баргажанай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой ахалагша хонишон.
61. **Ринчиндоржиев** Даши Абидуевич—Хоринн МТС-эй комбайнер.
62. **Русанов** Илья Васильевич—Закаменай МТС-эй тракторна бригадын бригадир.
63. **Рютина** Татьяна Ивановна—Мухаршэбэрэй аймагай «Дружба» колхозой hаалишан.
64. **Рязанов** Лазарь Иванович—Улан-Удын судно-заhабарилгын заводой модошо дархан.
65. **Санжиев** Гомбожап Санжиевич—Иволгын аймагай «Коммунизм» колхозой ахалагша хонишон.
66. **Сафаргалеев** Шакир Нургалеевич—«Холтосон» руднигай проходчик.
67. **Свинкина** Епистимея Андреевна —Мухаршэбэрэй аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой шубуушан.
68. **Сороковиков** Николай Иннокентьевич—Түнхэнэй МТС-эй тракторна бригадын бригадир.
69. **Сосоров** Жамса—Закаменай аймагай «Коммунизм» колхозой хонишон.
70. **Степанов** Иван Михайлович — Хүнтэйн МТС-эй тракторна бригадын бригадир.
71. **Тирских** Тихон Васильевич — заводой термист.
72. **Тудупов** Буда Жигмытович — Сэлэнгын совхозой ахалагша хонишон.
73. **Цоктоева** Мидаг—Закаменай аймагай «Победа» колхозой hаалишан.
74. **Цыбиков** Сандак—«Эрдэм» совхозой ахалагша хонишон.
75. **Цыдымпилова** Бунья Цыденовна —Зэдын аймагай «Коммунизм» колхозой hаалишан.
76. **Цыдыпов** Гарма—Мухаршэбэрэй аймагай «Үнэн» колхозой ахалагша хонишон.
77. **Цыренов** Цындэ Дондопович — Погранична МТС-эй комбайнер.
78. **Цыцыков** Тамжан Бадирович—Сухын МТС-эй комбайнер.
79. **Черкышев** Марк Антонович — Улан-Удын паровозо-вагонно заводой фрезеровщик.
80. **Чойдонов** Цокто Ринчинович—Боргойн совхозой ахалагша хонишон.
81. **Чулкова** Ольга Яковлевна—Заиграйн аймагай «Красный опытник» колхозой hаалишан.
82. **Шишкин** Иван Михайлович—Зүүн-Сибириин түмэр харгын Сэлэнгын дистанциин зам эрьегшэ.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ М. ТАРАСОВ.
РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь И. ЗИМИН.

Москва, 1957 оной октябриин 30.

ТАСС-эй мэдээсэл

Дэлхэйн бүмбэрсэгые тойрон ниидэгшэ агаарай дээдэ захыень научна ёhoop шэнжэлхэ талаар hараалагдаhан уласхоорондын геофизическа жэлэй түсэбэй ёhoop, мүн замбуулинда бодосуудай яажа хубилдагыень ба тэндэ амидарха эрхэ байдалые шэнжэлэн үзэхэ зорилгоор ноябриин 3-най үдэр Советскэ Союзда бүмбэрсэг дэлхэйе тойрон ниидэгшэ хоёрдохи хэмэл одон табигдаба.

СССР-тэ бүтээгдэhэн, дэлхэйн бүмбэрсэгые тойрон ниидэхэ хоёрдохи хэмэл одон хадаа научна аппаратуратай контейнертэй, эгээл сүүлшын шатын ракетэ юм.

Хоёрдохи хэмэл одон соо иимэ юумэн тодхогдонхой:

— Спектрын богони волнатай ультрафиолетовэ болон рентгеновскэ талаар наранhаа гарадаг элшэнүүдые шэнжэлхэ аппаратура;

—Космическа элшэнүүдые шэнжэлэн үзэхэ аппаратура;

—Халуун хүйтэниие, мүн хүндэ хүнгэниие шэнжэлхэ аппаратура;

—Шэнжэлэн үзэхэ амитаниие (нохой) hуулгаhан, яг хаагаатай контейнер, агаарые сэбэрлэн hэльбэжэ байха системэ, нохойн эдихэ хоол ба замбуулинай эрхэ байдалдаа ажа амидаралгые шэнжэлхэ приборнууд;

—Научна мэдээнүүдые газар руу дамжуулжа байха, юумэ тэмдэглэдэг аппаратура:

— 40,002 ба 20,005 частота дээрэ хүдэлдэг 2 радиопередатчик (тэдэнэй волнагай утань тус тустаа 7,5 ба 15 метр юм).

—Электроэнерги гаргаха түхеэрэлгэ.

Дурсагдаhан аппаратурын, шэнжэлэгдэхэ амитанай болон электроэнерги гаргаха түхеэрэлгын бүхы шэгнүүрынь 508,3 килограмм болоно.

Мүнөө абтаад байhан ажаглалтануудай ёhoop, бүмбэрсэг дэлхэйе тойроходоо энэ одон секунда соо 8 мянга шахуу метр ниидэнэ.

Мүнөө сэхэ адаглалгаар лаблагдажа байhан шэнжэлэлгын ёhoop, энэ одон бүмбэрсэг дэлхэйhээ эгээл холодоходоо, 1500 километрhээ сааша ошоно; тус одон 1 час 42 минутын туршада бүмбэрсэг дэлхэйе нэгэ дахин хүсэд тойроно; тэрэнэй ниидэдэг замынь экватор тээшэ, тухайлхада 65 градусаар хэлтыйнхэй.

Хэмэл одонhoo абтаhан ажаглалта мэдээнүүдэй ёhoop, тэндэ табигдаhан научна аппаратура яhала hайнаар хүдэлжэ, hуулгагдаhан амитанай бэе махабадын байдалые hайнаар шалган тэмдэглэнэ.

Бүмбэрсэг дэлхэйе тойрон ниидэгшэ 2-дохи хэмэл одон Москва дээгүүр ноябриин 3-да хоёр дахин —Москвагай сагаар 7 час 20 минутада ба 9 час 0,5 минутада ниидэн гараhан байна.

20,005 мегагерц частота дээрэ хэмэл одоной радиопередатчигай үгэдэг дохёо тэмдэгынь 0,3 секундэ шахуу туршада дуулдадаг, мүн иимэ туршада абяагүй болодог телеграфна дохёо шэнги шэнжэтэй. 40,002 мегагерц частота дээрэ хүдэлдэг радиопередатчик саг үргэлжэ элшэнүүдые гаргажа байха гуримтайгаар хүдэлнэ.

Элдэб научна аппаратура, мүн шэнжэлэгдэхэ амитаниие hуулгаhан, дэлхэйн бүмбэрсэгые тойрон ниидэхэ хоёрдохи одые амжалтатайгаар табихадаа, советскэ эрдэмтэд замбуулиниие, мүн дэлхэйе тойрожо байhан агаарай дээдэ захые улам үргэнөөр шэнжэлэн үзэхэ арга олгобо. Замбуулинда болоожо байдаг, мүнөө болотор мэдэгдээдүй байhан байгаалиин үзэгдэлнүүдые энээнhээ хойшо хүн зон улам hайнаар мэдэдэг болохо юм.

Бүмбэрсэг дэлхэйе тойрон ниидэгшэ 2-дохи одониие бүтээhэн научно-шэнжэлэлгын институдуудай хүдэлмэрилэгшэд, конструкторска бюронууд, туршагшад болон промышленностиин заводууд энэ ехэ амжалтаяа Агууехэ Октябриин социалистическэ революциин 40 жэлэй ойдо зорюулна.

БҮМБЭРСЭГ ДЭЛХЭЙЕ ТОЙРОН НИИДЭГШЭ ХЭМЭЛ ОДОНОЙ ЯБАДАЛ ТУХАЙ

Бүмбэрсэг дэлхэйе тойрон ниидэгшэ шэнэ хэмэл одоной ябадалые бүхы оромнай айхабтар ехээр hонирхон, омогорхон адаглан хаража байна. Хэмэл одоной ябадалай параметрые шэнжэлжэ олоhон түрүүшын мэдээнүүд энэ хэмэл одоной дабшажа ябаhан зам харгыень лаблаха хэрэгтэ ехэ туhа хүргэнэ.

Бүмбэрсэг дэлхэйе тойрон ниидэгшэ 2-дохи одон 103,7 минутын туршада дэлхэйе тойроно. Энэнь түрүүшын одоной hая табигдаад байхадаа, дэлхэйе эхин түрүүн тойроhонhoo 7,5 минутаар ехэ.

Хахад тонноhoo үлүүсэ шэгнүүртэй научна болон юумэ тэмдэглэдэг аппаратурын hуулгагдажа, тэрэнэй шэгнүүрэй нилээд хүндэ болоошье hаань, тойрон дабшаха замдань оруулхын тулада энэ хоёрдохи одон эндэhээ айхабтар түргөөр ябуулагдаа. Тиимэhээ энэ одон дэлхэйе тойрон бүри удаан саг соо дабшаха ёhотой. 2-дохи хэмэл одые урданайхидаа орходоо бүри түргөөр эндэhээ дабшуулhан дээрэhээ, тус одон түрүүшынхидээ орходоо бүри дээгүүр дабшана. Тусхайлбал, тэрэ хадаа 1700 километр шахуу хүрэтэр дэлхэйн бүмбэрсэгhөө эгээл ехээр холодоно. Энэнь түрүүшын одоной ниидэжэ ябаhан замhаа 800 километрээр үндэр дээрэ байна.

Планетэнүүдэй хоорондо аяншалга хэлгэтэй холбоотой, шухала ехэ удхашанартай хэдэн медико-биологическа асуудалнууд дэлхэйн бүмбэрсэгые тойрон ниидэдэг 2-дохи одон соо уласхоорондын геофизическэ жэлэй түсэбэй ёhoop бэелүүлэгдэнэ. Табигдаhан зорилго бэелүүлхын тулада энэ одоной яг хаалтатай тусхай кабина соо нохой hуулгагданхай юм. Энэ амитанай бэе махабадын байдал ямар байнаб гэhэн гол шухала мэдээнүүдые тусхай аппаратура тэмдэглэжэ абана.

Телешэнжэлэлгээр абтаhан мэдээнүүдые даб дээрэ бүридхэн хаража үзэхэдэ, ниидэн гараад ябахадаа түрүүшын үедэ нохой hанаа амар ябаhан, тиихэдэ тэрэнэй бэень яhала hайн байгаа. Нохойн бэеын хойноhoo ажаглалга хэгдэhээр. Космическа элшэнүүдые, тэрэшэлэн спектрын богони волнатай, ультрафиолетовэ болон рентгеновскэ талаар наранhаа гарадаг элшэнүүдые шэнжэлэн үзэхэ приборнуудай харуулhан мэдээнүүдые газар дээрэ байдаг станцинууд тэмдэглэн абана. Научна шэнжэлэлгэ ажаглалгын материалнууд улам ехэ боложол байна. Тиигээд тэдэнэр шэнжэлэн согсологдоно.

Одоной радиостанцинь hайнаар хүдэлнэ. Ажаглалга хэжэ байhан бүхы радиотехническэ түхеэрэлгэ, мүн радиодо дуратайшуул 20 ба 40 мегагерц частота дээрэ тэрэнэй дохёо тэмдэгүүдые тэмдэглэн абана.

Ноябриин 4-нэй үглөөнэй 6 часта 2-дохи одон бүмбэрсэг дэлхэйе 13 дахин хүсэд тойроо.

2-дохи одоной хойноhoo ажаглалгын хэгдэхэтэй хамта, мүн түрүүшын одоной, тэрэниие абажа гараhан ракетын хойноhoo ажаглалга баhал хэгдэhээр. Мүнөө түрүүшын одониие анхан абажа гараhан ракетэ 456 дахин дэлхэйе тойроо. Тиихэдэ түрүүшын хэмэл одон 454 дахин дэлхэйе хүсэд тойроhон байна.

(ТАСС).

ЕГИПЕДЭЙ СЭРЭГЭЙ МИНИСТР ГЕНЕРАЛ АБДЕЛЬ ХАКИМ АМЕР ГЭГШЭ МОСКВА ЕРЭЭ

СССР-эй Оборонын министр Советскэ Союзай Маршал Р. Я. Малиновскиин уряалаар Египедэй сэрэгэй министр генерал Абдель Хаким Амер Египедэй армиин хэдэн генералнуудтай болон офицернүүдтэй хамта ноябриин 1-дэ Москва ерээ.

СССР-эй Оборонын министр Советскэ Союзай Маршал Р. Я. Малиновский, Советскэ Союзай Маршал К. С. Москаленко, авиациин главна маршал П. Ф. Жигарев, авиациин маршал К. А. Вершинин, армиин генералнууд А. И. Антонов болон Г. К. Маландин, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министрын орлогшо В. С. Семенов, Дүтын Зүүн зүгэй оронууд тушаа хэрэгые эрхилдэг, СССР-эй МИД-эй таhагые даагша Г. Т. Зайцев, генерал-майор С. В. Соколов, Москва городой комендант генерал-майор И. С. Колесников болон советскэ армиин бусад генералнууд ба офицернүүд Египет Советскэ Союз хоёрой гүрэнэй тугуудаар шэмэглэгдэhэн Внуковска аэродром дээрэ генерал Абдель Хаким Амерые, тэрээнтэй хамта ябалсаhан хүнүүдые угтажа байгаа.

Гадна, СССР-тэ байдаг Египедэй элшэн сайд Мохаммед А. Эль Дуни ба сэрэгэй атташе подполковник М. М. Эль Тохами Египедhээ ерэhэн айлшадые угталсаа.

Генерал Абдель Хаким Амерэй Москва ерэhэнтэй дашарамдуулан, аэродром дээрэ хүндэлэлэй харуул жагсаагдаhан ба Египет СССР хоёрой гүрэнэй гимннүүд гүйсэдхэгдэhэн байна. (ТАСС).

ОКТЯБРИИН РЕВОЛЮЦИИН ВОЖДЬ, МАНАЙ ОРОН ДОТОР ЗОРИГЖУУЛАГША БА ЭМХИДХЭГШЭ СОВЕТСКЭ

Агууехэ һайндэрэй урда тээхи эдэ үдэрнүүдтэ олон миллион советскэ хүнүүдэй сэдьхэл бодолынь түрэл Коммунистическэ партидаа хандуулагданхай.

Совет засагай тогтоһоор дүшэн жэлэй турша соо ажал хүдэлмэридөө, байлдаан тулалдаануудта түйлагдаһан бүхы илалтанууднай манда бии, һайн һайхан, эгээл хайратай бүхы юумэнүүднай партиин нэрэтэй тон нягта холбоотой.

Газетын эдэ хуудаһануудта парти тухай магтаал бэшэгүүд толилогдобо.

Халуун аминһаам хайратай юумэ—Коммунис парти мүн

Дэлхэй дээрэ танда эгээл үнэтэй, хүндэтэй юун бииб гэжэ намһаа асуугаа һаань, парти, түрэл Коммунистическэ парти гэжэ харюусахаб. Юундэб гэхэдэ, Коммунистическэ партиин зэргэдэ орожо, тэрэнэй ажал хэрэгтэй ами наһаяа, ажаһуудал, ажабайдалаа холбоһоор гушан долоон жэл болохомни.

Эрхүү городой багшанарай семинарта һуража байхадаа, үшөө 1916 ондо политическэ нюуса кружогто ябажа эхилээ һэм. Уданшьегүй Агуухэ Октябриин Социалистическэ революци манай орондо илаһан байна. Тэрэ үеын гайхамшаг баатаршалгын үдэрнүүдтэ бурят арадай үнэн сэхэ басаган М. М. Сахьянова большевик партиин даалгабаряар Петроградһаа Эрхүү ерэжэ, партиин Эрхүүгэй губкомой дэргэдэ түрүүшын большевистскэ бүлэг эмхидхээ һэн. Тэрэ бүлэгтэ би ороһон байнаб.

Сибирьтэ харин хархис булимтарагшадай, сатаантан колчагуудай засаг түрэ гартаа саг зуура абаад, галзуу ааша гаргажа байһан хүшэр хүндэ үедэ партиин даабаряар бүлэг нүхэдтэйгөө хамта ажалша зоной дунда ойлгууламжын хүдэлмэри нюусаар ябуулалсажа, тэдэниие һаруул һайхан ажабайдалай түлөө тэмсэлдэ уряалдаг, эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулдаг байгаабди.

РКП(б)-гэй Эрхүүгэй губерниин комитедэй шиидхэбэреэр, 1920 оной май һарада партиин гэшүүдтэй хамта би Дээдэ-Үдэ эльгээгдэжэ, эндэһээ Баргажан ошоһон байнаб. Баргажанда бидэнэр тэрэ үедэ бодоһон Кулындышевэй бандидуудые даралсажа, Совет засаг тогтооһон байнабди.

Граждан дайнай һүүлдэшье партиин даабаряар Сэлэнгын, Түнхэнэй, Эхирит-Булгадай аймагуудаар хүдэлөө һэм.

Тэрэ үедэ коммунистнууд, комсомолшууд партиин даабари дүүргэхын тула ами наһаяа гамнангүй, эсэхэ сусахые мэдэнгүй хүдэлдэг бэлэй. Иимэ һайн һайхан заншал мүнөөшье бии, хододоо байхашье.

Манай ороной арад түмэн агууехэ партияа, советскэ правительствоёо тойрон нягтаар жагсанхай. Бидэнэр, совет хүнүүд гэрэлтэ һайхан коммунизмын замаар дабшажа ябахадаа Агууехэ Ленинэй, түрэл партиингаа хэрэгэй хододоо илан мандажа байһанда омогорхон баясанабди.

И. Ченкиров, 1920 онһоо КПСС-эй гэшүүн.

Дайгаа дүүргээбди Номгон далай дээрэ

Арадуудай Агууехэ вождь В. И. Ленин түрүүтэй большевигүүдэй партиин хүтэлбэреэр ноябриин 7-до Сат зуурын правительство унагаагдажа, Октябриин социалистическэ революци болоод, дэлхэйн түүхэдэ шэнэ үе саг эхилээ бэлэй. Революци хээд, тэрэнээ хамгаалан бэхижүүлхэ гээшэ ехэ удхашанартай байһан юм.

Энэ зорилгоор, 12-дохи арми соогоо эгээн түрүүлжэ, революционно үзэлтэй болоһон Сибириин 17-дохи полкые Петроград ерэхыень хүдэлмэришэд, солдадуудай депутадуудай Петроградай Совет дуудаһан байгаа.

Аянда гарахаар бэлэн болоод байхадамнай, отрядай командованиие урижа, В. И. Ленин бидэнэй үмэнэ табигдаһан зорилгые өөрөө тобшо, тодорхойгоор хэлэжэ үгөө һэн.

Бүхы Хойто түмэр зам, мүн Баруун-Сибириин магистраль дээрэ ябахадаа манай отряд партиин ба арадайнгаа вождиин даалгабариие һайнаар дүүргээ һэн. Гадна, Челябинск дээрэ хасаг сэрэгүүдэй бригадын зэбсэг хуряагаа, Троицк городто генерал Дутовай частьнуудые бута сохёо һэмди.

1918 оной мартын эхеэр би үбшэнэй шалтагаанаар табигдажа, нютагаа Бичурын аймаг бусажа ерэһэн байгааб.

Нютагтаа ерээд байхадаа, большевигүүдэй нюуса организацинуудтай холбоо байгуулжа, революционно восстани хэхэ, партизанска отрядуудые байгуулха хэрэгтэ хабаадалсаад, удаань Байгал шадарай тосхонуудые, Улан-Удэ, Чита городуудые, Манжур ороһон аса харгын станцинуудые сагаантан болон интервентнүүдһээ сүлөөлэлгэдэ хабаадалсаһан байнаб.

Коммунистическэ партиингаа хүтэлбэреэр Совет засагай түлөө тэмсэлсэһэнэйнгээ аша үрые эдлэжэ, Агууехэ Октябриингаа 40 жэлэй ойе һайндэрлэжэ байхадаа, сэдьхэл зүрхэн баяр баясхалангаар халина, түрэл Коммунистическэ партиингаа түлөө омогорхохын ехээр омогорхогдоно.

И. Панов, Октябриин революцида, граждан дайнда хабаадагша.

Оньһон аргын аша

Урдань, хаанта засагай үедэ манай Доодо-Бургалтай нютагай таряашад газараа модон анзаһаар хахалжа, модон борнойгоор зөөлэрүүлжэ, гараараа тарилга хээд, ургаа болоо һаань баһал гараараа хадажа, тиигээд мүльһэн дээрэ гараараа модон молотигоор сохин, солоомонһоонь һалгаадаг байһан юм. Бодоод үзыт, иигэжэ байхадаа юун өөдтэй ургаса гараха байгаа гээшэб?

Совет засагай жэлнүүдтэ манай нютагай таряан ажал дээрэ айхабтар ехэ хубилалта болоо. Мүнөө полинууд дээрэмнай элдэб маркын хүсэ ехэтэ тракторнууд газарай хүрьһэ урбуулна, бүхы таряалангаа комбайнай хүсөөр хуряанабди. Манай «Улаан-Бургалтай» колхозой таряан ажалай бүхы хүдэлмэри машинын хүсөөр, оньһон аргаар хэгдэнэ. Энээнэй ашаар хэдэн мянган гектар дээрэ ороохо таряа болон бусад ургамалнуудые тарижа, баян ургаса хуряанабди. Мүнөө жэлдэ сагай уларилай таарамжагүйшье байгаа һаань, гектар бүриһөө дунда зэргээр 7—8 центнер ороохо таряан хуряагдаа.

Октябриин революциин алдарта 40 жэлэй ойн һайндэрэй урда тээ бүхы орон доторoo дэлгэрһэн мүрысөөндэ оролсоод, манай бригадынхид үнгэрэгшэ 9 һара соо тракторна хүдэлмэриингөө жэлэй түсэбые 120 процент дүүргэжэ, МТС соогоо түрүүлжэ ябанхай. Условно трактор бүхэнөөр 500-гаад гектар зөөлэн хахалалга хээд байнабди. Зарим түрүү трактористнууд, жэшээлхэдэ, тракторист М. Осколков «ДТ-54» тракторaар мянгаад гектар газар элдүүрилээд байна. Комбайнер Д. Жамсуев «С-6» комбайнаар 900 гектарай таряа хуряагаа.

Манай бригада колхозойнтоо 4-дэхи комплексно бригадын полинууд дээрэ ажалладаг. Энэ бригадамнай гол түлэб хони үсхэбэрилдэг юм. Тиимэһээ бидэнэр гансашье таряан ажалаа хараад байдаг бэшэ, мүн мал ажалай элдэб хүдэлмэринүүдые трактор машинануудайнгаа хүсөөр хэхые оролдонобди. Мүнөө жэлдэ манай бригада 300 гектар үбһэ трактораар сабшажа, хуряаха түсэбтэй байһан аад, 500 гектар сабшажа хуряаба. Үбһэ, солоомо болон бусад тэжээлнүүдые зөөлгэдэ трактор машинанууд олоор хэрэглэгдэжэ байдаг.

Иигэжэ мүнөө манай нютагта элдэб хүдэлмэри оньһон аргаар бүтээгдэдэг болоо. Эдэ бүгэдэ хадаа оронойнгоо хүдөө ажахые механизацилха тухай манай түрэл Коммунистическэ партиин, Советскэ правительствын саг үргэлжэ гаргажа байдаг анхарал оролдолгынь аша үрэ мүн.

Б. Дашижапов, Ториин аймагай Бургалтайн МТС-эй тракторна бригадын бригадир.

Уранзураашад С. Забалуев, И. Коминарец гэгшэдэй зураһан плакат. ТАСС-эй фотохронико.

Н. НОМГОНОВ

Баатарые амаршалга

Олондо алдартай
Октябрь
Баатар!
Ойншни баярые
Угталсан Шамайе
Арюун сэдьхэлһээ
Амаршалан дохиноб!..

Ашата Ленин
Абатай бэлэйш,
Алдарта парти
Ахатайш хэтэдэə.

Нилхахан байхадаш
Нисалха һанаатай
Гадаадаһаа ерэһэн
Галзуу дайсад
Хамараа сохигдоод,
Харанхалаад тонилоо.

Арбан тээһээш
Агсан ороһон
Ангиин дайсад
Булад хуягыш
Буталжа шадангүй,
Хорхойн үхэлөөр
Хосорон хосороо.

Мянган жэлдэ
Мананда хушуулһан,
Дабажа гарашагүй
Дархида даруулһан,
Турлаагай ниидэзгүй
Тунга газараар
Улаан тугаа
Урдаа толоргон,
Эрэлхэгээр ябажа
Энэ ерээш,
Энхэ мүнхэ
Жаргал асарааш!

Ошото һайхан
Улаан тугшни
Олон орондо
Мандан гэрэлтээ...

Хоёр дабхар
Шулуун гэрэй
Хоридохи байрада—
Манайда орожо,
Хоймор таладамнай
Лабаар һуужа,
Хонин төөлэйтэ
Хүндыемнай тогтоогыш.
Хонон үнжэн

Айлшан боложо,
Хонгёо, шэнэхэн
Дууемнай шагныш...

Арюун һайхан
Алдаршни, Баатар,
Он жэлэй
Ошохо тудам
Улам мандаг лэ,
Урган һалбараг лэ!

В. ПЕТОНОВ

Партидаа—магтаал

Түрэл парти! Шинии замаар
Түбхинэн шэнэ байдал дэбжээл,
Сэсэн һургаалайш гэрэл сасараад,
Бурят талыем нойрһоонь һэргээгээл.

Адуушад, малшад эрдэм шудалаа—
Аханар ород арадынь туһалаа..
Ажалшад эрхэеэ абажа гартаа
Амгалан һаруул замда гараа.

Түрэл парти! Шинии замаар
Түбхинэн шэнэ байдал дэбжээл,
Сарюун һургаалайш гэрэл
сасараад,
Бурят талыем нойрһоонь
һэргээгээл.

Ажалай дүлөөр завод, комбинадууд
Аажам байгаали шэмэглэн
доһолгоо.
Шэнэ сорон газарнууд хубилаа—
Шэниисын далай эбхэрэн долгилоо.

Түрэл парти! Шинии замаар
Түбхинэн шэнэ байдал дэбжээл,
Сэсэн һургаалайш гэрэл сасараад
Бурят талыем нойрһоонь һэргээгээл.

Сүлөөтэ бурядууд илалтын замаар
СССР-эй арадуудай бүлэдэ
дабшана.
Айл аймагтаа амжалта түйлаад,
Амгалан байдалтай ажалшад
жаргана.

ТҮРЭЛ ОРОНОО ХАМГААЛАЛСААҺЭМ

1941 он... Манай Эхэ орондо гитлеровскэ Германи харатай муухайгаар добтолон орожо, Ленинскэ партиин сэсэн мэртэн хүтэлбэреэр байгуулагдаһан дэлхэй дээрэхи түрүүшын социалистическэ гүрэндэ айхабтар ехэ аюул тохёолдоо бэлэй.

Тиин, түрэл Коммунистическэ партиингаа уряагаар бүхы Совет арад, бүхы зэбсэгтэ хүсэнүүднай Эхэ ороноо баатарлигаар хамгаалжа ороо һэн.

Би дайнай урдахануур саг зуура сэрэгэй албанда татагдаад Зүүн зүгтэ алба хэжэ байгаа һэм. Эндэшье хэхэ юумэн бии һэн. Эндэ Зүүн зүгэй фронт тогтоһон байгаа.

Өөһэдынгөө ээлжээ хүлеэжэ байхадаа һурадаг, бэлэдхэл хэдэг һэмди.

1944 ондо баруун фронтдо эльгээгдээ һэм. Нэгэдэхи Белорусска фронтдо взводой командираар ябажа дайлалдахадаа, Варшавые сүлөөлэлсэһэн, Берлиниие добтолон абалгада хабаадалсаһан байнаб. Дайнай үедэ түрэл партиингаа гэшүүн боложо ороо һэм.

Дайнай һүүлээр армидаа үлэжэ 1957 он хүрэтэр сэрэгэйнгээ алба үргэлжэлүүлээб.

Эсэгэ ороноо хамгаалалсалгада өөрынгөө хубитые оруулалсаһанай түлөө Улаан Одоной хоёр орденоор, хэдэн медаляар шагнагдаһан байнаб.

Мүнөө Улан-Удын 20-дохи дунда һургуулиин директорээр хүдэлнэб. Манай багшанарай коллектив һуралсал-хүмүүжүүлгын хүдэлмэреэ нилээд һайжаруулжа, Агууехэ Октябриин дүшэн жэлэй ойе угтахаа байна. Партиин XX съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, манай һургуули политехническэ һуралсалай шэнэ программаар хүдэлдэг болоо. Һуралсалай шанар үрдынхида орходоо дээшэлээ.

А. Г. Хахалов, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда хабаадагша.

Зориг дээрэ зориг нэмээнэ

Манай ороной хүдөө ажахы болон промышленностиин, мүн соёл культурын ямараар һалбаран хүгжэжэ байһаниинь бүгэдэндэ мэдээжэ. Энээн тухай, эбтэй эетэй олонациональна арадуудай бүлэ соо манай бурят арадай ажахы болон соёл культураяа ямараар хүгжэжэ байһыень Улан-Удэ городто нээгдэһэн республикын арадай ажахы болон культурын выставкэ эли тодоор гэршэлэн харуулна.

Хүдөө ажахые, тэрэ тоодо хонин ажалые хүгжөөхын тулада һүүлэй жэлнүүдтэ, парти, правительствын абажа байһан хэдэ хэдэн хэмжээнүүдэй ашаар мүн манайшье колхозой хонид үдэжэ, үүлтэрынь һайжаржа байдаг. Бидэнэр эжытэеэ мүнөө жэлдэ 600 гаран зуһаг, шүлгэн эрье хаража байгаад, эрье хонин бүриһөө дунда зэргээр 3,100 грамм ноохо хайшалха түсэбтэй байһан аад, 3,700 грамм хайшалаабди.

Жаргалта байдал асарһан Коммунистическэ партидаа, Советскэ правительстводаа баярые хүргэнэб.

Д. Должытова, Хориин аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой хонишон.

«Марксизм-ленинизмын һургаалынь, мүн бодото ажалябуулгань Агууехэ Октябриин революцида эгээл түрүүн илан мандаа юм».

ПАУЛЬ ДЕ ГРОТ — Голландиин Компартиин ЦК-гэй Генеральна секретарь.

«...Большевигүүдэй парти арад зониие хүтэлбэрилэн, Октябриин революцида илалта түйлаһан, буржуази, помещигүүдые унагааһан ба хүдэлмэришэн ангиин диктатура тогтооһон байна».

ТОДОР ЖИВКОВ—Болгариин Коммунистическэ партиин ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь.

«40 жэлэй туршада Коммунистическэ партиин ударидалгаар совет арадай түйлаһан амжалтань угаа ехэ. Энэ амжалтаарнь бүхы дэлхэйн хүдэлмэришэн анги омогорхохо эрхэтэй.

ИОГАНН КОПЛЕНИГ—Австриин Коммунистическэ партиин Түрүүлэгшэ.

«Бүхы арадуудай зэбүүрхэн дураа гутадаг, узуураараа үмхиржэ һалаха болошоһон өөрынгөө байгууламжые империалистнуудай саашадань байлгаха гэжэ оролдоошье һаань, бидэнэр, бүхы оронуудай революционернүүд, СССР-ые болон Советскэ Союзай Коммунистическэ партие тойрон час бүхэндэ улам нягтаар нэгэдэхэ ёһотойбди».

ХО ШИ МИН— Вьетнамай Демократическа Республикын Президент.

Д. ЖАЛСАРАЕВ

Агууехэ намар

Хаанаш, хэзээш намарнууд
адлишнуу ябаа, һэлгэлдэн,—
Хабарай сэсэглэн байхада
һэмээхэн нэгэ заа жүтөөрхэн,
Хүйтэн нэмэргэ далайһан
хэрзэгы шэрүүн үбэлдэ
Хубсаһа шэмэг, баялигаа
хуу татуулжа бээрэн.

Хара хүлһөөрөө уһалжа,
үрыень хүлеэһэн таряашадай
Халааһатай хооһон мэшээгынь
дүүргэнгүйгөөр табидаг һэн.
Холые зорижо ниидэһэн
сүлөөтэ шубууд — аяншадай
Хойноһоонь харан, атаархан
харгыгаар зон һубаригша һэн.

Юрын намарнууд... Зүгөөр
Россин Коммунис парти
Юрэ бусын намарые
хүн түрэлтэндэ үгөө:
Үбэлэй ордон унажа,
дэлхэйн нэгэ зургаанда
Үндэр эрхэ сүлөөгэй
үрэжэлтэ Хабар мүндэлөө.

Хоца НАМСАРАЕВ

Үүрэй толон

(РОМАНҺАА АБТАБА)

Агууехэ багша Ленинэй ударидалга доро апрель һарада үнгэргэгдэһэн большевигүүдэй долоодохи конференциин тогтоол, баһа Октябриин революциин үдэрнүүдтэ ород ороной эрхэтэдтэ большевигүүдэй зорюулһан хандалга бэшэг, мүн Советүүдэй хоёр дугаар съездын декрет гэхэ мэтэ гайхамшаг нангин хэрэгүүдые заха хизаар туласа бодото байдал дээрэнь бэелүүлжэ байһан айхабтар ехэ тэмсэлэй түлэг үенүүд хаа хаанагүй гал дүлөөр бужаганажа байба. Хаа хаанагүй баяшуул хүрэнгэтэн, ноёд, лама, попууд, эсэр, меньшевигүүд гэхэ мэтэнүүд эсэргүүсэжэ, эрхэ сүлөөгөө олоһон арад зоной урдаһаа, большевигүүдэй урдаһаа али болохо арга шадалаараа галзуугаар аашалалданаа.

Энэ үе соогуур Советскэ правительство Германитай эб баталжа, шуһата дайн сэрэг зогсоогдожо, дайнай газарһаа хүдэлмэришэн, таряашанай хүбүүд гэр гэртээ бусажа байба.

Читын город болоод, Сибириин бэшэшье городуудта февралиин революциин үе сооһоо анха тогтоһон Советүүд эсэр, меньшевигүүдээр бузарлагдажа байһан болобошье, һүүлшын үедэ удаа дараа эсэр, меньшевигүүдээ эсэслэн намнажа арилгаад, онсо большевигүүдэй гарта орохотой хамта, засаг захиргаанай эрхые гартаа абаха үдэрнүүд ерэбэ. Энэ хадаа заха хизаар газарнуудта хаанашье амарханаар өөрөө бүтэшэхэ хэрэг үйлэ бэшэ бэлэй. Энээндэ тон ехэ бэлэдхэл эртээнһээ абаад, большевигүүдэй ударидалгаар бэелүүлэгдэһэн байба.

Энэ үедэ манай Цыремпил Должодтоёо, баһа Фёдор Васильевич гэһэнүүд ойроо хэдэн нүхэдтэйгөө Читын большевигүүдэй комитедэй эрхэ мэдэлдэ Ниршу городһоо ерэбэ. Мүн энэ үе соогуур Аргунска нэгэдэгээр, хоёрдугаар хасаг сэрэгэй полкнууд революциин талада ехэ габьяатайгаар дайнай газарһаа бусажа байгаа һэн.

Мүн энэ үедэ Читын город дээрэ бөөгнэржэ, хүрэнгэтэнэй саг зуурын засаг түрын эрхэ захиргаае үбэршэлжэ байһан, революцида эсэргүү баяд ноёд, эсэр меньшевигүүд, ондоо хубсаһа үмдэһэн хуушанай полици, жандармнууд Октябриин революциин хурса мэсээр үндэһэеэ таһа сабшагдаһан болобошье, хооһон хосорһон засаг захиргаанай газарнуудые орхижо гарахагүй, харин зэбсэг барижа тулалдахаар галзууралдан бэлэдхэжэ байба.

Большевигүүдэй Читын революционно комитедэй ударидалга доро большевигүүд, хүдэлмэришэд, баһа үгытэй тарлашадшье, солдадуud, улаан гвардецүүд Читын городой үйлсэнүүдые бүһэлэн абаба.

Манай Цыремпил боро шинельтэй, малгайдаа шад улаан лентэтэй, буутай, һэлмэтэй, бүһэдөө һомо, граната зүүнхэй, мүн лэ тиимэнүүд нэгэ бүлэг хүдэлмэришэдэй дунда дуу дуулалдан, айхабтар шумууһаар алхалалдан, нэгэ үйлсын ама харан ошобод. Тэдэнэй хойноһоо баруун ханшыдаа улаан хэрээһэтэй сагаан бүд уянхай сүүмхэнүүдые зүүһэн эхэнэрнүүдэй дунда арюухан Должодой ябалсахань харагдаа һэн.

Удабашьегүй, Читын городой үйлсэнүүдтэ хаана хаанагүй буугай дуун пишагархай-ташагархай буужа эхилбэ. Баһа хүн зон хашхаралдана, тэрэнэй забһараар «ура» хашхаралдахань мүн эндэ тэндэ дуулдажа байба.

Мүнөө Цыремпилэй ябалсаһан бүлэг отряд нэгэ шулуун дэбдихэртэй үйлсын амые боһожо, нэгэ бүлэг дайсадтай тулалдажа эхилээд, тон богонихон саг соо тэдэниие угы болгон сохихотойнь хамта саанаһаань Цыремпилэй бүлэг отрядһаа гурба дахин олон дайсад галзуугаар добтолон гаража ерэбэ. Цыремпил энэ байлдаанда большевигүүдэй шэрүүн баатар зоригтойе гайхаһан байгаа. Нигэхэ зуураа бишье большевик мүнби гэжэ аман соогоо дуугарна.

Дайсанай добтолго улам шангарба. Цыремпилэй отряд үйлсын шулуу һүгнэр тэтан абажа, шэбээ хэбэ, буугай һомоо аадар мүндэр шэнгеэр шабжархай буужа байгаа һэн.

Цыремпил өөһэдынгөө талын байдалай хэды бэрхэтэй болобошье һаа нэгэшье эгэрнэгүй, шүдөө улам шангаар зуужархёод, буудажал байба, гэнтэ харан гэхэдэнь Цыремпилэй хажууда хэбтээд буудажа байһан командир Козлов Иван, политкомиссар Алексей Семёнович хоёрой толгойһоо шуһа адхаран хэбтэбэ. Баһа хэды хэдэн хүнүүд шархатажа, шуһа адхаран байбашье, дайсад тээшэ буудажал байгаа һэн.

Цыремпил Козлов Иванай орлогшо байһан туладаа командирай харюусалгые бэе дээрээ абаһанаа мэдэрбэ.

«Зай, байза яаха ёһотойб? Дайсанай талада алагдаһан шархатаһаниинь мандаа оробол хоёр хубяар олон хэбэртэй байна. Хэды тиимэ гэбэшье, тоогой талаар манһаа хабаагүй олон байна бшуу. Эдэндэ харюу добтолго хэхэ гэбэл арай тэсэхэгүй байнамди», гээд һанахатайнь сасуу дайсанай талаһаа «ура» хашхаралдан, добтолжо оробо.

Энэ үедэ Цыремпил нүхэд тээшээ хаража:

—Гранатаяа бэлдэгты, буудалгаяа зогсоогты!—гээд дайсанай дуулахагүйгөөр команда үгэнэ.

Эдэнэй буугай дуунай гансата замхажа, абяагүй болоходонь мүнөө добтолжо галзууралдан ябаһан дайсад, «зай, иихэдээ дарабабди, буудаха һомониинь дууһаа байна» гээд һанаба хэбэртэй, бүри бардамаар хашхаралдан, гуша тойрон алхам газарта багсаран орожо ерэбэ.

Цыремпил хаһа болоо гээд һанахатаяа хамта һуха харайн бодожо:

— Нүхэдүүд, гранатаяа!—гээд хашхаржа, өөрөө хэдэ хэдэн граната дээрэ дээрэһээнь һубарюулан шэдэжэрхинэ. Нүхэ-

ОЦИАЛИЗМ, КОММУНИЗМ БАЙГУУЛГЫЕ АГУУЕХЭ ОЮЗАЙ КОММУНИСТИЧЕСКЭ ПАРТИДА АЛДАР СОЛО!

★

Гансал Агууехэ Октябриин алистическэ революциин аар ябаһанайнгаа ашаар манай хитад арад мүнөө илалта, амжалтануудые аа. Хитадай революци ха- Октябриин социалистиче- революциин үргэлжэлынь гэжэ хитад арад ходо- харадаг байһан, тиигээд нэз айхабтар ехэ хүндэтэй г гэжэ тоолодог юм».

МАО ЦЗЭ-ДУН—Хитадай Арадай Республикын Түрүүлэгшэ.

бүхы һаад тойбонуудые да- гарахын түлөө Коммуни- ческэ партиин хүтэлбэреэр, ркс Ленин хоёрой туг доро дой хүдэлмэришэн ангиин аршагүй хатуу зоригтой- тэмсэһэнэй ашаар лэ лта туйлагдаа гээшэ».

ДЖОН ГОЛЛАН—Велико- британиин Компартиин Генеральна секретарь.

Советскэ Союзай Коммуни- ческэ парти, совет арад бо- совет гүрэн 40 жэлэй ур- тээхидэл адли мүнөөшье летарска интернационализ- нугаршагүй, гол шухала эг тулгууринь байһаар».

ЯНОШ КАДАР—Венгриин дэлмэришэнэй Социалисти- ческэ партиин ЦК-гэй Нэгэдэхи секретарь.

Советскэ Союзай Коммуни- ческэ партиин жэшээгээр анциин коммунистнууд д зонойнгоо зол жаргалай өө хододоо оролдохо юм».

ОРИС ТОРЕЗ — Франциин Коммунистическэ партиин Генеральна секретарь.

Совет арадай шиидхэхы ехэ аламжагүйгөөр, манай тине алхам бүхэндэ зориг- лагша Советскэ Союзай ммунистическэ партиин ай- бтар ехэ дүй дүршэлгүйгөөр э сүлөөтэй Албани бии бо- хо шадахагүй һэн».

ЭНВЕР ХОДЖА—Албаниин ажалай партиин ЦК-гэй Нэгэдэхи секретарь.

★ ★ ★

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: шэнэ газар элдүүрилгэ харуулагдана.

ҺҮ ҺААЛИМНАЙ ДЭЛБЭРНЭ

Хэдэхэн жэлэй саада тээ манай нютагта малһаа ашаг шэмэ тон багаар абтадаг байһан юм. Орон потороо эдеэ хоолой зүйлнүүдые, тэрэ тоодо һү, тоһо, мяха элбэг дэлбэг болгохо тухай һүүлэй жэлнүүдтэ парти, правительствымнай абажа байһан хэмжээнүүдэй ашаар малаймнай ашаг шэмэ ехээр дээшэлжэ байнхай.

Арад зондо зол жаргалта ажабайдал олгоһон Агууехэ Октябриин социалистическэ революциин 40 жэлэй ойн ехэ һайндэрые ажалай эрхим амжалтаар угтахын түлөө манай колхозой малшад бүхы советскэ арадтаяа хамта хабар, зунадаа бүри шангаар ажаллаба. Тиигэжэ үнгэрэгшэ 9 һара 20 хоног соо үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 1235 литр һүн һаагдаа. Мүнөө жэлдэ манай колхоз гүрэндэ һү тушааха, худалдаха түсэбөө 249 процент дүүргээд байна.

Би хоёрдохи жэлээ һаалишанаар ажалланаб. Бүхы үнеэдни нютагай үүлтэрэй юм. 9 һара 20 хоног соо даажа байһан 14 үнеэнэйнгээ нэгэ нэгэнһээ дунда зэргээр 1450 гаран литр һү һаагаад байнаб. Мүнөө сүүдхэдээ хамта 77—80 литр һү һаажа, үдэр үдэрэйнгөө һаамаар гүүртэ соогоо түрүүлжэ ябагдана. Үнгэрэгшэ жэлдэ үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 1400 литр һү һааһан байгаа һаа, мүнөө жэлдэ 1600 литр һааха зорилготойб.

Иигэжэ бидэнэр һү, тоһо, мяханай хүн бүхэндэ хүртэсын талаар Америкын Холбоото Штадуудые ойрын жэлнүүдтэ хүсэхэ тухай түрэл Коммунистическэ партиинтаа уряада харюу болгон һү һаалияа улам дэлбэрүүлхын түлөө оролдожо байнабди.

М. Галсанова,
Зэдын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой һаалишан.

Ухибүүдэймни зол жаргал

Һаяшаг манай бүлэдэ нэгэ хүн нэмэжэ ехэ баяр болоо. Тиигэжэ би зургаан үхибүүнэй эхэ болобоб.

Эхэ хүнэй жаргал гээшэ үхибүүдэй зол жаргал мүн болоно. Үхибүүдни ямаршье гасалан үзэнэгүй, үзэхэгүйшье байна. Юуб гэхэдэ манай орондо хүүгэд тон ехэ анхаралаар хүреэлэгдэнхэй. Тиимэһээ эдихэ хоол, үмдэхэ хубсаһаар гасагданагүй, гасагдахашье арганьгүй. Колхознай хүгжэнги томо ажахытай болоо. Тэрэнэй оруулдаг олзо доход хадаа колхознигуудай ажабайдалые һайжаруулна.

Үнгэрэгшэ жэлдэ манай бүлэ гүрэндэ тушаагдаха үхэрэй гүүртэ дээрэ ажаллажа, 1300 гаран ажалта үдэр оложо, таряа, мүнгэ ехээр абаһан байнабди.

Зургаан үхибүүнэймнай гурбаниинь һургуулида һурана.

Олон үхибүүдтэй эхэдэ үзүүлэгдэдэг анхарал оролдолгые манай бүлэ һайса мэдэнэ. Энэ хадаа Коммунистическэ партиин сэсэн мэргэн политикын аша туһа болоно.

Бүхы үхибүүдээ һургуулида һургажа ажабайдалай үнэн сэхэ замда оруулха гээшэ эхэ эсэгын нангин уялга болоно.

Д. Гармаева, Зэдын аймагай «Эрдэм» колхозой гэшүүн.

Ш. НИМБУЕВ

Октябрь

Гени Ленинэй ухаанһаа
Гэрэлтэн түрөөш, Октябрь.
Эгээл һайхан саг үеын
Эхи табяаш, Октябрь.
Дэлбэрэн анха түрэхэдэш,
Дэлхэй голһоо дорьбоо һэн.
Орьёлһон агуу хүсэндэш
Океан оёорһоо бусалаа һэн.
Гал улаан туяаһааш
Газар тэнгэри ялараа һэн,
Олон миллион ажалшад
«Ура» баяраар угтаа һэн.
Торгон улаан тугуудаа
Туяатуулжа угтаа һэн.
Он жэлэй ошохо бүри
Улам һайхаар һалбарнаш.
Дуута аянгаар нэрьежэ,
Дайсадые шэшэрүүлнэш...

Баялиг һайхан орондом
Баярай далай салгидана.
Улад зоной шарайда
Урма баяр толорно.
Хүнэй сэдьхэл зүрхэнһөө
Хүхюу дуунууд сасарна.
Эрэлхэг баатар арадаймни
Эбтэй хүсэн эбхэржэ,
Һара наранай дальдармаар
Һүртэй ехээр мушхарна,
Хада уула урбуулаад,
Канал, далай тогтоонол,
Дүлии тайга хобхолоод,
Дуута город бодхоонол.
Мүрэнэй хүсэ зангидаад,
Мундуу мөөрнүүды мухарюулнал.
Газар доогуур хүндылөөд,
Галта паробоз гүйлгэнэл.
Уһа намаг шэргээгээд,
Улһа, хүбэн ургуулнал.
Зэрлиг хүрьһэ үлтилөөд,
Жэмэс, таряа надхуулнал.
Дайда дэлхэйн холые
Дуран соогоо агшаанал.
Мүльһэн далайн нюусые
Мэдэл соогоо оруулнал,
Һалбаран бадаран мандаһан
Һайхан байдал зохёонол.

Алдарта хуулиин үгэнүүдһээ
Алтан туяа сасарба.
Ажалша олоной сэдьхэлые
Агуу баяраар халяаба.
Дайдын орой полюс дээрэ
Даллан дарбана улаан туг,
Орон бүхэнэй ажалшадые
Уряалан дуудана тэмсэлдэ.
Дорюун омог зүрхэнһөөмнай
Дуунууд сасаран дунгинана.
Хуур лимбын абяанууд
Хурса шангаар ханхинана...

Мандыш, улам гэрэлтэн,
Манай һайхан Октябрь!
1936 он.

„Партиин хэрэг мандаг" гэжэ юрөөлөө табинабди

Хүйтэн үбэлэй газаа орожо ерэбэшье, энэ жэлэй намар һанаа сэдьхэлдэ халуун дулаан, май һарын наратай дулаан үдэр шэнги үзэгдэнэ. Тиимэл хадаа энэ намарнай юрын намар бэшэ, харин Совет засагай алдарта 40 жэлэй ойн намар ха юм.

Агууехэ Октябриин 40 жэлэй ой манай ороной түүхэдэ, хүн бүхэнэй ажабайдалда гайхамшаг һайндэр болоно.

40 жэл... Энэмнай түүхэдэ тиимэ ехэ болзор бэшэ. Тиигэбэшье манай орон дотор энэ үнгэрһэн 40 жэлэй туршада хэды ехэ, хэды гайхамшаг үндэһэн хубилалта болоо гээшэб!

Манайшье Юрөө нютагые хаража үзэе, 40 жэлэй саада тээ манай нютагаархин, бүхы бурят зондол адли зол жаргал гэжэ мэдэхэгүй, харанхы балар байдалтай һэн. Баяд, ноёд, лама, гулваанарта дарлагдажа байһан ажалша бурят зон ами хоолойгоо тэжээхын тула үдэр һүни илгаагүй хүдэлхэ баатай болодог һэн.

Имагтал Агууехэ Октябриин революциин, алдарта Коммунистическэ партиин сэсэн мэргэн политикын ашаар бурят зон эрхэ сүлөөтэй, зол жаргалтай болоо. Манай эндэхи байдал тад ондоо болон хубилба.

Колхозой шэнэ тосхоной үйлсэнүүдээр, гүүртэ, отарануудаар ябажа үзэбэл, эдэ ехэ хубилалтануудые заабол обёорхот.

Урдань хубхай сагаан, Юрөөгэй баяшуулай эзэмдэжэ байһан талада колхозой шэнэ тосхон, болбосон түхэлтэй гүүртэ, отаранууд түхеэрэгдэнхэй. Колхозоймнай һууринда типовой шэнэ клуб, магазин, культурна ажаһуудалай бусад байшангууд бодонхой. Колхознигуудайшье гэр байранууд танигдахаар бэшэ болоо. Урданай харанхы бишыхан зэмьеэнүүдэй орондо үндэр һаруул шэнэ шэнэ гэрнүүд жэрылдэнэ. Тэндэ Ильичын лампочканууд һаруул гэрэлээ сасаруулна, радиогоор хүхюу һайхан хүгжэм дамжуулагдана.

Колхознигуудай ажабайдал культурна, баян дэлгэр болонхой. Патефон, велосипед, радиоприемник үгы айлнуудые бэдэрбэл олдохонь шухаг болонхой.

Манай колхоз гансахан аймаг соогоо бэшэ бүхы республика соогоо түрүүшүүлэй зэргэдэ гаранхай. Ниитын малай тоо толгой жэлһээ жэлдэ олошорно, ашаг шэмэнь дээшэлнэ. Энээн тушаа мүнөө республикын түб хото Улан-Удэдэ нээгдэһэн БМАССР-эй арадай ажахын болон соёл культурын хүгжэлтые харуулһан выставкэшье гэршэлнэ.

Энэ багахан бэшэг соо колхозой ажахыда, колхознигуудай ажабайдалда болоһон бүхы хубилалтанууд тухай хүсэдөөр хэлэхэнь бэрхэтэй. Жаргалтайл болоо даа, манай ажабайдал!

Эдэ бүтэдөөрөө, манай ажабайдалда болоһон һайн һайхан хубилалтануудаараа бидэнэр Совет засагтаа, түрэл Коммунистическэ партидаа уялгатайбди. Тиимэһээ бидэнэр Агууехэ Ленинэй байгуулһан Коммунистическэ партидаа Октябриин һайндэрөөр дашарамдуулан үнэн зүрхэнэй баяр хүргэнэбди.

Ц-Д. Дашидондоков, КПСС-эй гэшүүн, Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн.

★ ★

КПСС-эй уряалаар

Зол жаргалта, эрхэ сүлөөтэ, баян дэлгэр байдалай арюун һайхан зам манда нээжэ үгэһэн Агууехэ Октябриин социалистическэ революциин 40 жэлэй ой—Советскэ Союзай бүхы арадуудай, бүхы социалистическэ оронуудай, уласхоорондын хамаг хүдэлмэришэн ангиин, бүхы дэлхэйн ажалшадай арюун һайхан һайндэр ерэбэ.

Эдэ үдэрнүүдтэ арад түмэнэй һанаа бодол түрэл Коммунистическэ партида ханданхай.

—Коммунистическэ партида алдар соло!

—Коммунистическэ парти мандаха болтогой!—гэһэн үнэн зүрхэнэй үгэнүүд эдэ үдэрнүүдтэ хаа хаанагүй соностоно.

Коммунистическэ партиин сэсэн мэргэн ленинскэ национальна политикын ашаар манай бурят-монгол арад шэнэ ажабайдалтай болонхой, сэнгэлиг хүхюун ажаһууна.

Энээн тушаа манай Корсаково тосхонойшье ажалшадай байдал элитээр гэршэлнэ.

40 жэлэй саада тээ Корсаково тосхондо 100 хүнэй 5—6-ниинь үзэг бэшэг бага сага мэдэхэ, культурногэгээрэлэй нэгэшье эмхи зургаан үгы байгаа һэн. Ажалша таряашад баяд ноёдой барлаг зарса болодог һэн.

Харин мүнөө Агууехэ Октябриин социалистическэ революциин илаһанай ашаар тосхоной түхэл, хүн зоной ажабайдал танигдашагүй болонхой. Эндэмнай дунда һургуули, клуб, библиотекэ болон культурын бусад эмхи зургаанууд хүдэлмэрилнэ. Нютагай зоной дундаһаа ургажа гараһан, дээдэ болон тусхай һургуулинуудые дүүргэһэн багшанар, медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд түрэл нютагтаа хүдэлжэ байна.

Мүн бусадшье, урдань хүдөө нютагуудта үзэгдөө, мэдэгдээгүй мэргэжэлтэд: тракторист, комбайнер, монтёр, слесарь, жолоошод гэхэ мэтэ олон болонхой.

Колхознай электрын галтай, радиотой болонхой.

Һүүлэй жэлнүүдтэ хүдөө ажахые эрид хүгжөөхэ талаар Коммунистическэ партиин гаргаһан оролдолго анхаралай ашаар манай колхозой ажахы нилээд хүгжөө.

Жэшээлхэдэ, 1954 онойхитой сасуулжа үзэбэл энэ жэлдэ һү һаалга 5-һаа үлүү дахин, мяха үйлэдбэрилгэ 2,5 дахин, колхозой мүнгэн олзо доход 3,5 дахин дээшэлээ. Тиигэжэ мүнөө жэлдэ эдлүүриин газарай 100 гектар бүридэ 120 центнер һү, 30 гаран центнер мяха үйлэдбэрилхэ байнабди.

Һү, мяха, тоһоной хүн бүхэндэ хүртэсын талаар Америкын Холбоото Штадуудые ойрын жэлнүүдтэ хүсэхэ гэһэн түрэл партиингаа уряалые манай колхознигууд халуунаар дэмжэжэ, дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абаһан байна. Тэрэнэй ёһоор 1960 ондо манай колхоздо эдлүүриин газарай 100 гектар бүридэ 350 центнер һүн, 100 центнер мяхан абтаха юм.

Мүнөө Агууехэ Октябриин һайндэрые тэмдэглэжэ байхадаа, абаһан энэ уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэхэбди гэжэ манай колхозойхид түрэл Коммунистическэ партияа найдуулна.

И. Болдогоев, гушамянгатан, Байкало-Кударын аймагай Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ.

А. МАНГАТХАНОВ

Октябриин наран
(Дуун)

руун хойноһоо мандаһан
льшевигүүдэй мүнхэ наран лэ.
ран дэлхэйдэ хандаһан
дарма туяань нангин лэ.

мын Петроградта мандаһан
ммунистнуудай мүнхэ наран лэ.
иаг дэлхэйдэ сасарһан
луун туяань нангин лэ.

он бүхэнөөр мандаһан
тябриин мүнхэ наран лэ.
он арадые һэреэһэн
сохон туяань нангин лэ.

баһал Цыремпилтэсэ адлихан хашдажа, гранатануудаа мүн лэ дээрэ һээнь шэдэжэрхёо һэн.

гүй олон гранатануудай газар дорьлужаганан, дайсанай хүл доогуур тэ байхадань, гал шэрээдэһэн. утаа бадхажа, тэдэнэй хашхаралдажа, он ороһон —«ура» баярынь үхэлэй рмог бархираан, ёолсон гэншээн болдуулдаа бэлэй.

рэ дары тэдэнэй гэдэргэ сухарин зуһан үлэгдэлнүүдые намнан орожо, н үгы хэжэрхёод, һүүлээрнь өөһэнүгөө отрядуудтай хамтаран, почто, граф, банк гэхэ мэтэ шухала газарые, баһа дайсадай эзээлжэ, үүрлэжэ н газарнуудые эзэлэн абаба. Энэ иимэ шэрүүн хатуу тэмсэлээр Чита революцида эсэргүүсэгшэдэй гарһаа лэгдэжэ, засаг хуулиин эрхэ мэдэл ай гарта бүрин ороһон байгаа.

хадаа туйлай ехэ баясхаланта үдэр о, городой ехэ талмай дээрэ багта олон зон сугларба. Тэдэнэй дунда йхид, городойхид, хүдэлмэришэд, таряашадшье харагдана. Эдэнэй дээтоо томногүй олон шад улаан тулалбажа, хүн зон ехэл хүхюутээр дуулалдапад. «Большевистскэ парти ха болтогой! Советскэ засаг мандаха гой! Агууехэ Ленин мандаха болто- Манда эрхэ сүлөө асарһан Октябрь ха болтогой!—гэлдэжэ хүн бүхэн үридөө юрөөл табижа «ура» хашдана, баһа малгайгаа өөдэнь хаянад. гэдэ хүгжэмүүд газар дорьбосо наа байгаа һэн. Манай Цыремпил тэндэ нүдэй дунда жагсалсан байха зуураа а: «Би энэ городые сүлөөлэлсэбэб. энэ городто арба гаран жэлэй саапа түрүүн ерээд ябахадаа, эндэ гансаэ баяд ноёдой һуудаг, баяд ноёдой юм гэжэ һанадаг байгааб. Би тиихэшье хараагүй, юушье мэдээгүй ябаи байгааб. Энэ хадаа арадай гараар н, арадай хүлһөөр будагдаһан, арагород мүн байгаа. Тиимэ хадаа энэ манай хүдэлмэришэн арадай урга- үүжэһэп, манай революционно хүдэй түрэжэ хатуужаһап, манай арадай город мүн байна бшуу. Иимэ нангин удха шанартай городыемнай эзэрхэжэ, булимтаржа байгаа бузар дайсадые үгы болгон арилгаһанай түүхэтэ баяр боложо байна ха юм. Би арадай хүбүүнби, тиигээд арадтаяа хамта энэ арадай городые сүлөөлэлсөөб»,—гээд омогорхон һанажа байгаа һэн.

Энэ үедэ ендэр дээрэһээ танигдаагүй нэгэ хүн үгэ хэлэжэ эхилнэ.

— Нухэдүүд! Манай Чита город дайсадай гарһаа сүлөөлэгдөө. Арад зон ажалаа хэжэ, амар жаргаха болообди. Энэ городые сүлөөлхэ дайнда эрид шангаар тэмсэжэ, эрхэ сүлөөгэй тулада ами наһаяа үгэһэн баатарнуудай гайхамшагта габьяанууд манай урда эгүүридэ мүнхэ хүндэлэгдэхэ дурасхаал мүн!—гээд шаналан үгэеэ дүүргэхэдэнь, эндэ сугларһан хэдэн мянган зон бүгэдэ шаналан, хэдэн минутын турша соо нэгэшье шэмээгүй болон ёһолно. Энэ минута дотор манай Цыремпил өөрынгөө командир Козлов Иван политкомиссар Алексей Семёнович хоёроо, бэшэшье нухэдөө һанажа, нюдэнһөө уһа дуһалуулан, «большевистскэ партиин үнэн хүбүүд байгаат, үнэн хэрэгэй тулада баатараар байлдажа унаат. Энэ габьятнай мүнхэ дурасхаал болохо, би таанартаа тангаригланам. Танай зориһон үнэн замаар ябахаб!»—гээд һанажа, ехэл шаналан байгаа һэн.

Энээнэй хойто үдэр Цыремпилые хэдэн нухэдтэйнь Читын революционно комитедэй зүгһөө тэдэнэй большевик зүрхэтэ зориг түгэлдэр баатар байһандань, эгэршэгүй шэрүүн байлдаашад байһандань баясхалан хүргэһэн хуудаһануудаар шагнаад, энэ комитедэй түрүүлэгшэ — нэгэ үндэр бэетэй илдам шарайтай хүн—гарыень бараа һэн.

Цыремпил шад улаахан шарайтай боложо, тэрэ хуудаһыень доро дохин абажа, тэрэ хүнэй гарыень адхажа байхадаа:

— Би үгытэй дарлагдаһан арадай эрхэ сүлөөгэй тулада ами бэеэ, хүсэ шадалаа, һанал зоригоо большевистскэ партида, советскэ засагтаа үгэнэм. Большевигүүдэй парти, советскэ засаг мандаг! Манай арадай эрхэ сүлөө, арадай агууехэ багша Ленин мандаг! гэжэрхёод, омог зоригтойгоор толгойгоо дээшэнь үргэн байгаа һэн.

Фёдор Васильевич тэндэһээ һуха харайн бодожо:

— Энэ баясхаланда хүртэжэ байһан, энэ бурят хүнэй түрэлхи нэрэнь Цыремпил, революционно нэрэнь Гаврюша юм, энэ хадаа минии зүрхэнэй инаг хүбүүн гээд хэлэхэ байнаб. Энээнэй энэ үдэрһөө урагшанхи ябадалые бултыень мэдэхэ болоһон байгааб. Энэ хүн 1905 оной революцида намтай хамта хабаадаһан Ниршугай депогой хүдэлмэришэнэй бүлын нэгэп гээшэ. Тиихэ сагта большевистскэ партида абтаһан байха. Тиигээд Зерентын түрмын шулуун хана, түмэр шүдэр, хаанай зэрлиг полици, жандармнуудые арбан хоёр жэлдэ тэсэжэ, февраляар сүлөөлэгдэһэп хүн юм. Мүноөдэр энэ һалашагүй нухэрэйнгөө, энэ һалашагүй хүбүүнэйнгээ, энэ ехэ зол баяр дээрэ баярлажа тэсэнэгүйб,—гэжэрхёод гүйжэ ошоод, Цыремпилые шанга тэбэрин таалашоо һэн.

Эдэ хоёрой тэбэрилдэжэ, таалалдажа байхада, тэндэ һуугаашад тэсэлгүй ехээр баярлажа, альгаа ташалдан, хүндэлһэндөө хүл дээрээ бодонод, бултаараа баясхалан хүргэжэ, тэдэ хоёрой гарые шанга адханад.

Энээнэй хойно хэдэн үдэр үнгэрөөд байхада, большевигүүдэй Читын комитет Цыремпилые дуудажа абаашаад, нөөхи үндэр бэетэй хүн ехэ удаан хөөрэлдэһэнэй һүүлдэ большевистскэ партиин үнэтэ гэшүүн гэһэн билет барюулжа, һүүлээрнь Цыремпилые өөрынгөө түрэһэн нютаг дары ошожо, тэрэнээ сүлөөлхые даалгажа, хэдэ хэдэн заабаринуудые үгэһэн байгаа. Цыремпил зүбшөөһэнөө мэдүүлжэ, хүл дээрээ бодоод, гарыень бараяд:

— Би большевистскэ партиин даалгабарииe үнэн сэхэ ябажа дүүргэхэб. Танай намда хэлэһэн үгэ минии үе наһанай арюун тангариг мүн. Би өөрынгөө түрэһэн гараһан нютагтаа бусажа, арад зонтосо хамта ямаршье бэрхэшээлнүүдһээ тунхарингүй ажаллахаб,—гэжэ хэлэжэрхёод, өөрынгөө түрэһэн нютагта ошохо болоһондоо тон ехээр баярлажа, ехэ баясхалан хүргөөд тэндэһээ гарана.

Бурят арадай дуун

Хабтагай сагаан Баргажамнай
Хада газарһаа эхитэй,
Хамагые үргэгшэ хуулимнай
Карл Марксһаа эхитэй.

Үргэн сагаан Баргажамнай
Үндэр хадаһаа эхитэй,
Олониие үргэгшэ хуулимнай
Ульянов багшаһаа эхитэй.

**
*

Үхэр малаа тэжээгшэ
Үргэн сагаан Хүнтэймнай,
Үгытэй ядуутанаа үргэгшэ
Ульянов түрүүтэй хуулимнай.

Хони малаа тэжээгшэ
Хабтагай сагаан Хүнтэймнай,
Хомор ядуутанаа үргэгшэ
Коммунист түрүүтэй хуулимнай

Б. Мужанов бэшэжэ абаба.

Парти тухай бодолнууд

Хүн бүхэнэй хуби заяан, ажабайдал ондо ондоогоор һалбарадагынь мэдээжэ. Зүгөөр, совет хүнэй хуби заяан, ами наһан Коммунистическэ партитай хододоо холбоотой байдаг бшуу. Юундэб гэхэдэ: парти, тэрэнэй ажалябуулга, хүсэл бодолынь арад зоной, Эхэ ороной ами наһантай адли, хоорондоо холбоотой ха юм. Дуһал уһан соо бүхы дэлхэйе хаража байһандал, хүн бүхэнэй хуби заяан соо оронойм урагшаа дабшаһан замынь эли тодоор харагдадаг. Орондомнай хүшэр хүндэ ушарай тохёолдоходонь, бидэндэшье баһал тиимэ байдаг. Оронохймнай баяжаха бүринь, гэртэмнай баян байдал баһал ерэлсэдэг. Мүнөө дэлхэйн түг түмэн түрүү арад зон бидэнэй табиһан ниидэдэг одон тушаа, Совет гүрэнэй эрдэм ухаанай, арадай ажахын туйлалта тушаа омогорхожо, баясажа, атаархажа байна ха юм.

40 жэл гэхэдэ бэлэн. Энэ үе соо олохон бэрхэшээлнүүдые дабаабди. Социальна ба ниитын удхашанартай агууехэ хубилалтануудта хабаадалсаабди, тэдэниие үзэһэн хараһан үнэншэ гэршэнэр болообди. Совет хүн ниитын ямаршье хубисхалнуудта туугдажа, намнагдажа байдаггүй, харин тэрэнэй эгээл эршэтэй түлэг руунь шуумайн орожо, тэрээниие залан шэглүүлдэг. Юундэб гэхэдэ, манай парти хүн бүхэнэй хуби заяае холбуулан нэгэдүүлхэһээ гадна, олон миллионой хуби заяае эхэ оронтойнь эбдэршэгүй бүхөөр холбодог байна бшуу. Багашье, ехэшье хэрэгтэ парти бидэнэртэсэл хамта ябадаг. Өөһэдэйнгөө саашанхи бүри ехэ зол жаргалай түлөө улам урматайгаар тэмсэжэ, дэлхэйн арадуудта ажана, тайбан байдал олгохо нангин уялгатайбди. Энэ уялгаяа нэрэтэй солотойгоор дүүргэхэмнай дамжаггүй.

Р. Белоглазова, уранзохёолшо.

Республикын арадай ажахын, культурын выставкэдэ

Үнгэрэгшэ хоёр үдэр республикын арадай ажахын ба культурын выставкын павильонуудта хүн зон баһал олон байба. Совет засагай тогтоһоор 40 жэлэй туршада Бурят-Монголой туйлаһан гайхамшаг амжалтануудтайнь городой предприятинуудай хүдэлмэришэд, албахаагшад, һурагшад, студентнэр, хүдөө нютагһаа ерэһэн айлшад танилсажа, ехэтэ һонирхоно.

Амаралтын үдэр газарай эдеэнэй стендын дэргэдэ хүнүүд олоороо суглараад, «Республикын колхозуудта овощиин баян ургаса хуряаһан дүй дүршэлһөө» гэһэн хүдөө ажахын наукануудай кандидат нүхэр Шуинай лекциие анхаралтайгаар шагнаа. Мүн бусадшье павильон соогуур хөөрэлдөөн, уулзалганууд боложо, республикын хүдөө ажахын түрүүшүүл ажал хүдэлмэри тухайдаа ярилдана, дүй дүршэлөө абалсана.

40 жэлэй туршада соёл культурын хүгжэһые харуулһан выставкэ оперо ба баледэй театрын фойе соо нээгдэжэ, ажалшадые илангаяа һонирхуулаа.

Агуухэ Октябриин революциин һүүлээр бурят-монгол арад ажахын, культурна байгуулалтын талаар асари ехэ илалта туйлажа, оронойнгоо ахадүү арадуудай бүлэ соо дорюун алхамаар коммунизм тээшэ дабшалсана. Бурят нютагта болоһон хубилалтанууд тухай энэ выставкын стенднүүд, экспонадууд, фото-зурагууд, диаграмманууд харуулна.

Революциин урда тээ үгы шахуу байһан клуб, библиотекэ гэхэ мэтэ культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаанууд Совет засагай үедэ олоор баригдаад, ажалшан арадые коммунистическэээр хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ ехээр туһална. Хэрбээ революциин урда тээ миил 3 клуб республика соомнай байгаа һаа, мүнөө Культурын 36 байшан, хүдөөгэй 198 клуб, 91 профсоюзна, 152 колхозой клубууд хүдэлмэрилнэ. Һүүлэй жэлнүүдтэ олохон культбаза эмхидхэгдээ. 1953—1957 онуудта 133 культбаза баригдажа, ашаглалгада ороо, үшөө 47 культбаза баригдажа байнхай. Культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаанууд жэлһээ жэлдэ олон болоно. Энэ жэлэй 10 һарын туршада 17 клуб, 34 культбаза, 12 библиотекэ гэхэ мэтэ шэнээр баригдаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: выставкэ харагшад «Эрдэм» совхозой стендын дэргэдэ.

Киногой стенд гоё һайханаар шэмэглэгдэнхэй. Фото-зурагууд, диаграммануудай хажуугаар кино харуулдаг шэнэ аппарадууд, бишыхан электродвигатель табяатай. Хэрбээ 1923 ондо 150 мянган хүн кино хараһан һаа, мүнөө жэлдэ 10 миллион хахад хүн хараха байна.

Театрын хоёрдохи дабхарай фойедэ республикын театрнуудай, филармониин, уранзураашадай творческо зам харуулһан стенднүүд табигданхай. Бурят-Монголой драмын театр 1932 ондо Н. Балданогой бэшэһэн «Таһалдал» гэжэ зүжэгөөр нээгдэһэн юм. Тэрээнһээ хойшо 25 жэлэй туршада 7 мянган зүжэг табижа, тэдээниие 2250 мянган хүн хараһан байна.

Оперо ба баледэй театрын творческо зам хэдэн стенднүүд дээрэ эли тодоор харуулагдана. Энэ театрые Ленинэй орденоор шагнаха тухай Указ нэгэ стенд дээрэ толилогдонхой. 1940 онһоо хойшо энэ театрын сценэ дээрэ 47 оперо, 16 балет табигдаа. Театрын коллектив Сибириин, Алас Дурна зүгэй городуудаар ябажа, олохон зүжэг харуулһан байна. Тэрээгүүр ябахадань ажалшадай, эмхи зургаануудай бэлэглэһэн элдэб бэлэгүүд: шахтёрой лампа, фонарьнууд, номууд, грамотанууд анхарал хандуулна.

Мүн ород драмын театрын, Бурят-Монголой хатар ба дуунай ансамблиин хүдэлмэри үргэнөөр харуулагданхай. Ансамблиин Монголдо айлшалжа ерэхэдээ асарһан тугууд, зурагууд, альбомууд, хэдэн хуурнуудые зон һонирхоно.

Үглөөнһөө үдэшэ болотор хэдэн мянган хүн ерэжэ, арадай ажахы болон культуратай танилсана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: выставкэдэ орогшод хүдөө ажахын машинануудай табигдаһан талмай дээрэ вертолет хаража байна.
Л. Хайдуровай фотонууд.

КУДАРЫН АЙМАГТА

МАЛШАДАЙ ГОРОДОК

Аймагай эгээл холын—Ждановай нэрэмжэтэ колхозой һүн һаалиин фермэ малшадай городок гэжэ нэрлэгдэдэг болонхой. Энэншье зүб юм. Һүүлэй хоёр жэлэй туршада шлакобетоноор баригдаһан хэдэн байра эндэ бодхоогдоо. 200 толгой үнеэнэй байха дүрбэн рядтай байра баригдаа. Эндэнь тэжээл бэлэдхэхэ кухни, һүнэй цех, аппаратна ба машинын таһагууд бии. Мүн гахайн, тугалай байра, силосэй траншей бетоноор жэлэгдэжэ баригдаа. Досоогоо 20-ёод таһалгатай культбазын ехэ гэр баригдажа дүүрээ. Эндэнь малшадай клуб, улаан булан, магазин, столово түхеэрэгдэхэ, 50-яад малшан байха юм. Культбазань ууралаар дулаасуулагдаха байна.

ШЭНЭ КЛУБ

Кировэй нэрэмжэтэ колхоздо хоёр дабхар шэнэ клуб баригдаба. Энэ клуб 380 хүнэй багтаха харалгын залтай, уранһайханай самодеятельностиин кружогуудай хүдэлмэрилхэ таһагуудтай. Библиотекэ, уншалгын зал, хүдөө ажахын түрүү дүй дүршэлэй таһалга эндэ түхеэрэгдэхэнь.

Мүн клубые тойрон колхозой сэсэрлиг таригдахаар хараалагдана. Мүнөө тэндэнь модод һуулгагдажа байна. Энэ клуб Агуухэ Октябриин һайндэр хүрэтэр нээгдэхэ юм. Колхозой правлени духовой оркестр худалдажа абаба.

БАЙРЫН 54 ГЭР БАРИГДАА

Һүүлэй хоёр жэлэй туршада Ранжуровай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүдэй байха 54 шэнэ гэр баригдаа, колхознигуудай 160 гэр шэнэдхэн заһабарилагдаа.

ХҮДӨӨГЭЙ БИБЛИОТЕКЭДЭ

Тамир тосхондохи хүдөөгэй библиотекэ 259 уншагшадтай. Тэдэнэй дунда колхознигууд, албахаагшад, багшанар олон. Жэшээлхэдэ, Дмитрий Алемасов, Владимир Емельянов ба бусад библиотекын эдэбхитэй уншагшад болонхой. Нүхэр Алемасов энэ жэлдэ 21 ном уншаһан байна. Лев Толстойн «Война и мир», Лацисай «К новому берегу», Леоновой «Русский лес», Игнатьевай «50 лет в строю» гэхэ мэтэ номуудые уншаа.

Библиотекын ном жэл бүри олон боложо байдаг. Мүнөө эндэ 6200 гаран элдэб ном бии.

А. Костеев.

ХИЛЫН СААНАҺАА

Советскэ Союз Югослави хоёрой экономическа харилсаан тушаа

1957 оной ноябриин 1-дэ Белградта амжалтатайгаар үнгэрһэн хэлсээнэй һүүлээр Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай болон Югославиин Арадай Федеративна Республикын хоорондо 1958 ондо худалдаа-наймаа хэхэ тухай протоколдо гар табигдаба.

1957 онойхидо орходоо хоёр оронной хоорондын эд бараанай эрьесэ бүри ехэ болохо гэжэ протокол соо хараалагдаа.

Энэ протоколой ёһоор, Советс[...] Союз таряа, нүүрһэ, нефть, [...] ганцева руда, ферросплав, [...] машина, түхеэрэлгэ болон [...] эд бараа Югославида худал[...] болобо.

Хара металлай прокат, ту[...] зэд, кабельна хэрэгсэлнүүдые, [...] мент, арһа, хүдөө ажахын [...] хэрэгсэлнүүдые болон бусад бараа Югослави Советскэ Союз[...] худалдаха байна.

ООН-эй Генеральна Ассамблейн XII сесси

Сириин гомодол зүбшэн хэлсэжэ дүүргэгдэбэ

НЬЮ-ЙОРК, ноябриин 1. (ТАСС). Сириин аюулгүй байдалда, мүн бүхы дэлхэйн энхэ тайбан байдалда аюулай тохёолдоод байһан тухай Сириин гомодол Генеральна Ассамблейн ноябриин 1-нэй пленарна заседани дээрэ зүбшэн хэлсэжэ дүүргэгдэбэ. Бодото дээрээ энэ заседани ёһын тэдыдэ болоо юм. Юуб гэхэдэ, оруулагдаһан резолюцинуудые абхуулха гэжэ алишье талын түлөөлэгшэд эрмэлзэхэгүй гэжэ бүри үсэгэлдэрынь Ассамблейн гэшүүдэй дунда хэлсэгдэһэн байгаа.

Ноябриин 1-дэ болоһон заседани дээрэ Индонезиин түлөөлэгшэ Састроамиджойо түрүүлжэ үгэ хэлээ. Сириин оруулһан гомодолые Генеральна Ассамблейн зүбшэн хэлсэжэ байһандань сэдьхэлээ ехээр ханаһан тухайгаа Састроамиджойо мэдүүлбэ. Бандунгска конференциин гол ёһонуудые баримталан, хоорондынгоо харилсаае гуримшуулхыень Турци Сири [...] рые тэрэ уряалаа. Турци Сири [...] Бандунгска конференцидэ хаб[...] далсаһаниинь мэдээжэ. Резо[...] циин проект оруулһан хоёр та[...] түлөөлэгшэдые тэрэнээ заал [...] абхуулха гэжэ оролдохогүйень И[...] донезиин түлөөлэгшэ уряалба.

Һүүлээрнь Норвегиин, Сири[...] Турциин делегадууд үгэ хэлэ[...] оруулагдаһан резолюциин про[...] тын түлөө голосовани заал һаа[...] хэ гэжэ оролдохогүй гэһэн И[...] незиин делегадай дурадха[...] дэмжэһэн байна.

Тиигэжэ резолюциин про[...] оруулһан хоёр талын түлөөлэ[...] дэй зүбшөөһэн дээрэһээ Сири[...] оруулһан гомодол тушаа ямар[...] шиидхэбэри абахагүй гэжэ [...] тоогдобо. Гэбэшье, Сириин бо[...] бүхы дэлхэй дээрэхи энхэ тай[...] байдалда тохёолдоод байһан а[...] тушаа асуудал Генеральна Асс[...] блейн зүбшэхэ зүйлдэ оруулаг[...] хай зандаа үлэбэ.

„Советскэ Союзай промышленность асари ехээр хүгжөө“

ЛОНДОН, ноябриин 1. (ТАСС). Совет засагай тогтоһоор 40 жэлэй туршада СССР-эй арадуудай аргагүй ехэ амжалта туйлаһан дээрэһээнь буржуазин хэблэлшье энээнииень мэдэрхэ баатай болоно.

Агуухэ Октябриин социалистическэ революциин 40 жэлэй ойдо зорюулагдаһан түрүү бэшэг нэделибүри гарадаг, нүлөө ехэтэй «Экономист» гэжэ журнал һаяхан гаргаа. Тэрээн соонь иигэжэ хэлэгдэнэ: «Советскэ Союзай промышленность асари ехээр хүгжөө... Машина бүтээдэг промышленностя алишье талаһаань тон [...] хүгжөөгөөгүй һаа, Советскэ [...] ядерна болон баллистическэ [...] лаар амжалта туйлажа шадаха[...] байгаа. Мүн арад зониие [...] рүүлжэ, научна хүдэлмэрилэ[...] дые, техническэ мэргэжэлт[...] олоорнь бэлэдхэхэ талаар эр[...] тэй шанга хүдэлмэриин ябу[...] даагүй һаа, эдэ илалтануул ту[...] дахагүй байгаа. Промышленна [...] волюциингаа гайхамшагта ехэ [...] жалтануудые Росси омогорхон [...] хы дэлхэйдэ харуулжа ба[...] Энэнь багаар хүгжэнги орону[...] ехээр гайхуулна».

Америкын тагнуулшан Чехословакида тушаагдаба

ПРАГА, ноябриин. 1. (ТАСС). Америкын сэрэгэй тагнуулай агент Ярослав Богач Оломоуцка областьда тушаагдаба гэжэ Чехословакиин телеграфна агентство мэдээсэнэ. Тагнуул яажа хэхэ ёһотойб гэһэн заабари, мүн буу зэбсэг нэгжүүлэй үедэ олдоо.

Саудовска Аравиин нефт[...] управлениин начальнига[...] мэдүүлгэ

НЬЮ-ЙОРК, ноябриин [...] (ТАСС). Араб оронуудта хойшо[...] баригдаха нефтиин бүхы со[...] нууд нефтиин монополинуудта [...] шэ, харин эдэ оронуудай пра[...] тельствонуудта хабаатай байха [...] гэжэ Саудовска Аравиин нефт[...] управлениин начальник Тура[...] мэдүүлбэ гэжэ «Нью-Йорк Тай[...] газетэ мэдээсэнэ. Нефть ту[...] асуудалаар болохо араб орон[...] дай лигиин зүблөөн дээрэ энэ [...] радхалые Саудовска Арави [...] жэхэ юм гэжэ Турайки хэлээ.

Гэбэшье, энэ дурадхалнай му[...] бии байһан нефтиин соргону[...] хуряаха гэһэн удхатай бэшэ г[...] Турайки хэлээ.

Энэ мэдүүлгын хэгдэхэдэ, [...] даадын монополинууд ехээр ду[...] гутаа гэжэ газетэнүүдэй мэдээ[...] һээ харагдана.

Сиридэ дүтүүр НАТО-гэ[...] сэрэгэй һургуули хэжэ эхилһэн тухай Сириин президент иигэжэ мэдүүл[...]

ДАМАСК, ноябриин 1. (ТАС[...] Сири Турци хоёрой харилс[...] ехээр муудаа гэжэ һайн мэд[...] байбашье, НАТО-гэй хүтэлб[...] лэгшэд Сиридэ дүтүүр сэр[...] һургуули хэхэ гэжэ шиидхэһэн[...] ехэ гайхалтай гэжэ Сириин пре[...] дент Куатли Швециин журнали[...] мэдүүлбэ. Бидэнэр олон хүнүү[...] гээ ами наһыень алдажа, [...] даанхай байдалтай болоһон ба[...] бди. Тиимэһээ оронойнгоо [...] даанхай байдалые, аюулгүйень [...] хин хамгаалхын тулада ямар[...] гай хохидолдо орохоһоо тунха[...] хагүйбди.

Сиридэ болон бүхы дэлхэй дээ[...] хи эб найрамдалда эсэргүү[...] зохёогдоһон Англи, Америкын [...] нэ түсэбэй ёһоор Дунлада дал[...] зүүн хубида сэрэгэй һургууль [...] дэжэ байна гэжэ Сириин [...] штабай начальник генерал Аф[...] Аль-Бизри гэгшэ хэлээ.

Редактор Д. Л. ЛОБСАНОВ.

Шэнэлэн хубилаа Загастай нютаг

Хамар Дабаанай орьёл үндэрэй хабшууһаа эхиеэ абажа, сэнхирлэн байгаа Галуута нуурта шудхаһан түргэн урасхаалта Загастай голой хоёр талаар нэмжыһэн элдин тала оршодог юм.

1927 оной үеэр Загастайн зүүн бэедэ, мүн энэ нютагай дүтэ шадархи Сагаан Жалга, Бургаастай, Зүй, Тээли, Баян Зүрхэ гэдэг нютагуудаар багахан ажахытай артельнүүд удаа дараалан эмхидхэгдэжэ эхилээ бэлэй.

Ажалша малша таряашадай байдалые үндэһөөрнь шэнэдхэн хубилгахын тула агуухэ Ленин багшын ухаалан зохёоһон гайхамшагта сэсэн хамжаанай түсэбые нютагайгаа оршон байдалда хайшан гэжэ бэелүүлхэ тушаа эдэ табан хүдөө ажахын артелиин эдэбхитэд-коммунистнууд 1929 оной март һарада сугларжа зүбшэн хэлсээд, Сталинай нэрэмжэтэ хүдөө ажахын коммуна тогтоохоор шиидэһэн байгаа.

Коммуна эмхидхэхэ хэрэгтэ Зүүн Бэе, Сагаан Жалга, Бургаастай, Зүй, Тээли, Баян Зүрхэ нютагуудай эдэбхитэд Цыретор Найданов, Мунко Шиндаков, Аюр Зоригтуев, Ойдоп Бамбаев, Балдан Гомбоев, Гуржап Тубчинов болон бусад багa бэшэ үүргэ дүүргэһэн юм. Сталинай нэрэмжэтэ хүдөө ажахын коммуна анхан миил зуугаад гаран гэшүүдтэй, найман зуун гектар таряалантай, газараа элдэхэ «Красный путиловец» 2 трактортай. таряа сохидог нэгэ машинатай байгаа һэн гэхэ.

Мүнөө колхозно байгуулалтын ашаар Арбузово тосхоной түхэл шарай эрид хубилан, хүн зонойнь ажаһуудал таатай зохид, баян дэлгэр болоо.

Арбузово тосхон манай аймагай хүдөө нютагуудай культурна, ажана байдалай урган һалбаржа байһаниие зүбөөр гэршэлэн харуулна. Дүшэн жэлэй саада тээ Загастай голдо соёл культурын нэгэшье гуламта, эрдэм ном шудалха һургуули һудар, эмшэлгын газар байгаагүй юм.

Мүнөө Сталинай нэрэмжэтэ колхозой дэргэдэ стационарна кинотой клуб, библиотекэ, культбаза, улаан булангууд, больница, медпункт, хоёр магазин гэхэ мэтэшэлэн хүдэлжэ байдаг. Артелиин ажахыда электрын хүсэн хэрэглэгдэдэг, айл бүхэндэ Ильичын гэрэл ялардаг, радио дуугардаг болонхой. Мүнөө эндэ 1930-аад оной үеэр баригдаһан хэдэн зуун һурагшадтай һургуули хүдэлнэ. Энэ һургуулиие дүүргэһэн Загастай нютагай хүбүүд, басагад (түрүүшын үетэн) мүнөө партийна-советскэ хүдэлмэридэ, багшанар, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд болонхой, мүн бусадшье тушаалда, аймагай болон республикын олон газар нютагуудаар ажалладаг. Һүүлэй үедэ энэ һургуули дүүргэгшэдэй олонхинь Москва, Свердловск, Эрхүү болон Улан-Удын дээдэ һургуулинуудта һуража, «Эрхим баян — эрдэм» ном шудална. Үнгэрэгшэ жэлдэ Загастайн дунда һургуули дүүргэгшэдэй олонхинь мяха, hү, тоһоной хүн бүхэндэ хүртэсын талаар США-е ойрын жэлнүүдтэ хүсэе гэһэн партиин уряада харюу болгон түрэл колхоздоо үлэжэ, хонишод, һаалишад, механизаторнууд болоо.

Мүнөө үедэ колхозой правлени, партийна организаци тосхоноо болбосон түхэлтэй болгохо, колхозойнгоо центрые шэнэ газарта урилжа һуурижуулха зорилгоор ехэхэн хүдэлмэри хэжэ байна. Мүнөө шэнэ буусада правлениин хоёр дабхар байшан, колхозой хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй байха байрын гэрнүүд баригдажа дүүргэдэхэ ойртоо.

Энэ зунһаа 440 хүнэй багтаха харалгын залтай, хоёр дабхар Культурын байшан барижа эхилээ. Энэнь шэнэ тосхоной соёл культурын гуламта, тосхоной шэмэг болохо юм.

Захадаа оньһото станогуудаар хангагдаһан токарна, кузнечнэ, модо дархалха мастерскойнуудтай, арбаад гаран машинын байха шулуун гараж баригдажа байна. Колхозой правлени, клуб, гараж, уран дарханай байранууд ууралаар дулаасуулагдахаар баригдажа байһыень тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Гадна, малай типовой байранууд, малшадай һууха гэрнүүд шэнээр баригдана.

Октябриин революциин урда тээ хара тортог болошоһон һэеы гэрнүүдтэ һууһан энэ нютагаархин, мүнөө уужам һаруул гэрнүүдтэ золтой жаргалтай, түбхинэн ажаһууна. Колхозой гэшүүдэй өөһэдтөө гэр бариха хэрэгтэнь правлени ехэ туһаламжа үзүүлнэ. Жэшээлхэдэ, хирпиисэ, барилгын модо хэрэгсэлнүүдээр хангадаг, гэрэй модо шулуу зөөлгэдэнь туһа хүргэдэг юм.

Артелиин ажалда оролдосотой, эдэбхитэйгээр хабаадаһан үндэр наһатанда колхозой правлени, партийна организациин зүгһөө тэдхэмжэ үзүүлэгдэнэ. Мүнөө үндэр наһатай таби шахуу колхознигуудта һара бүхэндэ 60 түхэриг мүнгэн тэдхэмжэ үгтэдэг болонхой.

Загастай нютагта Сталинай нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артелиин байгуулагдаһаар эгсэ 28 жэл болоо. Энэ сагай хугасаа соо артелиин ажахы эрид түргөөр һалбаран хүгжөө. Мүнөө тус колхоз 1962 толгой эбэртэ бодо малтай, 22 мянга гаран хонитой, 520 адуутай, 4 мянга гаран шубуутай. 1956 ондо колхоз 2 миллион 853 мянган түхэриг олзо доход оруулһан, тэрэ тоодо мал ажалһаа 2 миллион 660 мянган түхэриг, ороонһото культура болон огородой ажалһаа 112 мянган түхэриг олзо абаһан байна. Энэ жэлдэ колхозой олзо доход 3,5 миллион түхэриг болохоор багсаагдана. Мүнөө жэл ганцахан нооһо тушаалгаһаа 1,5 миллион шахуу түхэриг олзо доход абаа. Эдэ бүгэдэ хадаа хамтын ажалай ямар ехэ аша үрэтэй байһаниие гэршэлэн харуулна. Жэл ерэхэ тудам артелиин олон һалбарита ажахы хүгжэжэ, артелиин олзо доход улам дээшэлхэтэй хамта колхознигуудай байдал улам һайжарна. Жэшээлхэдэ, хонишон Жажинов Цыдендоржиин бүлэ ажалта үдэртөө 11 мянган түхэриг абаһан байха юм. Тэрэшэлэн, ажалша малша Дамбиев Цыренжабай, Соров Лхамажабай, Балданов Бадмадоржиин, Санжижапов Цыденэй болон бусадай бүлынхид эрхим һайнаар хүдэлмэрилжэ, ажалта үдэртөө 10—7 мянган түхэриг абаа. Гадна, колхозой ниитын ажахы эрид шууд хүгжөөхын түлөө эрид шуумгай абьяастайгаар хүдэлмэрилдэг олон түрүүшүүл нэмэлтэ түлбэридэ малшье абадаг.

Үдэр ерэхэ бүри колхознигуудай культурна эрилтэнь дээшэлнэ. Мүнөө Сталинай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд 400 гаран хэһэг газетэ, журналнуудые захижа абана.

Мүнөө үедэ колхозой правлени, партийна организаци артелиингээ олон һалбаритай ажахые саашадань эрид хүгжөөхэ; мяха, hү, тоһоной хүн бүхэндэ хүртэсын талаар США-е хүсэхэ гэжэ Партии, Правительствын табиһан зорилгодо харюу болгон, адуу малайнгаа тоо толгойе олошоруулха, түсэбэй ёһоор 6-дахи табанжэлэй эсэс — 1960 ондо үхэрэйнгөө тооe 2100 толгой болгохо, һаамхай үнеэнһээ 2300 литр hү, һааха, хонидойнгоо тоо толгойе 45 мянга болгожо, 1960 ондо 800 центнер нооһо хайшалха гэхэ гү, али эдлүүриин газарай 100 гектар бүхэндэ 262 килограмм нооһо абахаар хараална.

Социалистическэ хүдөө ажахые эрид шууд хүгжөөхэ талаар Парти, Правительствынгаа табиһан хүндэтэй зорилгые бодото дээрэнь бэелүүлхын түлөө тус колхозой бүхы гэшүүд эршэмтэй шангаар тэмсэнэ.

Сэлэнгэ.

Ц. Балданов, политическэ ба научна эрдэм дэлгэрүүлхэ Обществын аймагай таһагай харюусалгата секретарь.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина 26. Телефоны редакции: редактора 46-32, зам. редактора— 32-74, отв. секретаря — 27-37, отделов: партийной жизни, сельского хозяйства — 47-59, пропаганды и переводов — 35-14, культуры и быта, промышленности — 34-05, местной информации и писем — 24-74, корректорская—32-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н 00577. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР Зак. № 5718.